

Školský vzdelávací program Marketing a manažment

Študijný odbor: 6355 M Služby v cestovnom ruchu

<i>Organizácia</i>	Hotelová akadémia
<i>Identifikačné číslo organizácie (IČO)</i>	00893528
<i>Obec a PSČ</i>	03101 Liptovský Mikuláš
<i>Ulica a číslo</i>	Čs. brigády 1804
<i>Štát</i>	Slovenská republika
<i>Právna forma</i>	príspevková organizácia
<i>Štatutárny orgán</i>	Mgr. Peter Pirončiak

OBSAH

1	ÚVODNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE	2
2	CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA.....	5
3	VLASTNÉ ZAMERANIE ŠKOLY.....	7
3.1	CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO ZBORU.....	8
3.2	MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	8
3.3	SPOLUPRÁCA SO SOCIÁLNYMI PARTNERMI.....	8
3.4	SPOLUPRÁCA S RODIČMI	8
3.5	ZAMESTNÁVATELIA	9
3.6	INÍ PARTNERI.....	9
4	CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	10
5	PROFIL ABSOLVENTA ŠTUDIJNÉHO ODBORU	11
5.1	CHARAKTERISTIKA ABSOLVENTA.....	11
5.2	KOMPETENCIE ABSOLVENTA	11
5.3	OBLASTI VZDELÁVANIA	14
6	TEORETICKÉ VZDELÁVANIE.....	16
6.1	EKONOMICKÉ VZDELÁVANIE.....	16
6.2	EKONOMIKA A PRÁVO.....	17
6.3	MANAŽMENT.....	19
6.4	MARKETING	20
6.5	KOMUNIKÁCIA.....	21
6.6	ŠPECIFICKÉ VZDELÁVACIE ŠTANDARDY PRE ODBOR SLUŽBY V CESTOVNOM RUCHU	22
7	PRAKTICKÁ PRÍPRAVA.....	24
8	UČEBNÝ PLÁN ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6355 M SLUŽBY V CESTOVNOM RUCHU	28
9	UČEBNÉ OSNOVY ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6355 M SLUŽBY V CESTOVNOM RUCHU	31
10	INFORMÁCIA O MATERIÁLNO-TECHNICKOM A PERSONÁLNO M ZABEZPEČENÍ.....	31
11	VNÚTORNÝ SYSTÉM HODNOTENIA A KONTROLY ŽIAKOV	32
11.1	KRITÉRIA HODNOTENIA PREDMETOV:	35
11.2	KRITÉRIÁ HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIE SPRÁVANIA ŽIAKA	40
12	VZDELÁVANIE CUDZINCŮV	40
13	PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6355 M SLUŽBY V CESTOVNOM RUCHU	41
13.1	VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM	42
13.1.1	<i>Žiaci s telesným postihnutím.....</i>	43
13.1.2	<i>Žiaci s mentálnym postihnutím .....</i>	44
13.1.3	<i>Žiaci s poruchami sluchu.....</i>	44
13.1.4	<i>Žiaci s poruchami zraku.....</i>	44
13.1.5	<i>Žiaci s autizmom .....</i>	45
13.1.6	<i>Žiaci so špecifickými vývojovými poruchami učenia .....</i>	45
13.2	VZDELÁVANIE ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA	46
13.3	VZDELÁVANIE MIMORIADNE NADANÝCH ŽIAKOV	48
13.4	OSOBITNÝ SPÔSOB VZDELÁVANIA PODEA INDIVIDUÁLNEHO UČEBNÉHO PLÁNU	49

1 ÚVODNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Názov a adresa školy	Hotelová akadémia Čs. brigády 1804, 031 01 Liptovský Mikuláš
Názov školského vzdelávacieho programu	Obchod a cestovný ruch
Kód a názov ŠVP	63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I
Kód a názov odborov	6355M Služby v cestovnom ruchu
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie ISCED 3B
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia ŠkVP	01. 09. 2023
Miesto vydania	Čs. brigády 1804 Liptovský Mikuláš
Platnosť ŠkVP	01. 09. 2024

Školský vzdelávací program je základným dokumentom Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie.

Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou školy a rade školy v súlade s § 7 ods. 2 Zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Školský vzdelávací program prerokuje riaditeľ školy aj s fyzickými alebo právnickými osobami, pre ktoré sa žiaci pripravujú na povolanie. Ak sa žiaci nepripravujú na povolanie pre žiadnu konkrétnu fyzickú alebo právnickú osobu, riaditeľ školy prerokuje školský vzdelávací program so subjektom koordinácie odborného vzdelávania a prípravy na úrovni samosprávneho kraja.

Školský vzdelávací program je vypracovaný v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa Zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vychádza zo Štátneho vzdelávacieho programu pre skupinu učebných odborov 62 Ekonomické vedy, 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I, II, ktorý pre odborné vzdelávanie schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky po prerokovaní so zamestnávateľmi, zriaďovateľmi škôl a ich profesijnými a záujmovými združeniami s celoslovenskou pôsobnosťou a s ministerstvami v rozsahu ich odvetvovej pôsobnosti pod číslom 2013-762/1889:23-925 dňa 7. februára 2013 s účinnosťou od 1. septembra 2013 začínajúc prvým ročníkom.

Štátny vzdelávací program (ďalej len „ŠVP“) pre odborné vzdelávanie a prípravu (ďalej len „OVP“) vymedzuje požiadavky štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch OVP pre danú skupinu študijných odborov, ktorý vymedzuje povinný obsah výchovy a vzdelávania a záväzné požiadavky na vzdelávanie na danom stupni vzdelania pre skupiny študijných a učebných odborov – vzdelávacie výstupy, ktoré musí žiak po ukončení štúdia dosiahnuť a preukázať.

ŠVP je záväzný dokument, ktorý je škola povinná rešpektovať a rozpracovať do svojich školských vzdelávacích programov (ďalej len „ŠkVP“). ŠVP je otvorený kurikulárny dokument, ktorý sa bude podľa potrieb a požiadaviek inovovať. Z inovácie ŠVP vyplynie požiadavka inovácie ŠkVP.

ŠkVP v súlade s § 7 ods. 4 školského zákona definuje:

- a) názov vzdelávacieho programu,
- b) vymedzenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania a zameranie školy; v stredných školách aj profil absolventa,
- c) stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu a príslušnú úroveň Slovenského kvalifikačného rámca a Európskeho kvalifikačného rámca,
- d) dĺžku štúdia a formy výchovy a vzdelávania,
- e) učebný plán okrem materských škôl,
- f) učebné osnovy,
- g) vyučovací jazyk podľa § 12,
- h) hodnotenie detí a žiakov.

Kontakty pre komunikáciu so školou:

Pracovná pozícia	Titul, meno, priezvisko	e-mail	Telefón
Riaditeľ	Mgr. Peter Pirončiak	peter.pironciak@365halm.sk	+421445524694
Zástupca riaditeľa	Mgr. Alexander Kubala	alexander.kubala@365halm.sk	+421445522972
Zástupca riaditeľa pre teoretické vyučovanie	Ing. Gabriela Martanová	gabriela.martanova@365halm.sk	+421445522972
Zástupca riaditeľa pre TEČ	Ing. Bibiána Kováčová	bibiana.kovacova@365halm.sk	+421445525556
Výchovný poradca	Mgr. Jana Lehotská	jana.lehotska@365halm.sk	+421445522972
Kariérny poradca	Ing. Jana Čefová	jana.cefova@365halm.sk	+421445522972
Školský psychológ	Mgr. Simona Bakošová	simona.bakosova@365halm.sk	+421445522972

Zriaďovateľ:

Názov	Adresa	e-mail	Telefón
Žilinský samosprávny kraj	Komenského 48, 011 09 Žilina	info@zilinskazupa.sk	+421415032111

Liptovský Mikuláš, 31. 01. 2023

Mgr. Peter Pirončiak
riaditeľ školy

Záznamy o platnosti a revidovaní školského vzdelávacieho programu:

Platnosť ŠkVP Dátum	Revidovanie ŠkVP Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
01. 09. 2024		

2 CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Strategické smerovanie rozvoja školy vychádza z komplexnej analýzy a strategických dokumentov pre rozvoj školstva. Odborná škola, akou je hotelová akadémia, musí učiť svojich žiakov pracovať s technológiami, ktoré sa bežne používajú v hotelových obchodných a manažérskych odvetviach. Školy, ako ich poznáme dnes, sa postupne menia. Zmena prichádza s generačnou výmenou pedagógov, skúsenosťami a vlastnosťami novej generácie a požiadavkami trhu. V súlade so strategickými dokumentmi, štátnym a školským vzdelávacím programom chceme školu stavať na 4 základných pilieroch:

1. Vzdelávanie pre 21. storočie (UNESCO) – učiť sa konať, poznávať, žiť spoločne, správať sa zodpovedne a byť autentický,
2. Hodnoty a kritické myslenie – práca s informáciami, čitateľská, mediálna a finančná gramotnosť, osobná zodpovednosť,
3. Budúcnosť povolání (WEF) – odborná príprava pre budúci trh práce. Analytika, tvorivosť, tímovosť, vedenie ľudí, používanie technológií, emočná inteligencia, soft skills,
4. Technologická koncepcia (Milénium, Plán obnovy) – odborné technológie, používanie IKT vo vyučovaní, digitalizácia, ako príprava na budúcnosť.

Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v školskom vzdelávacom programe: „Marketing a manažment“ vychádza z cieľov stanovených v Zákone o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a Štátnom vzdelávacom programe pre skupinu 4-ročných študijných odborov 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby.

Poslanie školy vyplýva z potrieb regiónu, tradície školy a komplexnej analýzy školy. **Poslaním školy** je pripravovať žiakov na povolanie a získanie prvej kvalifikácie, formovať u mladých ľudí ich postoje, viesť ich k dodržiavaniu etických a ľudských princípov. Škola je otvorenou inštitúciou pre rodičov, sociálnych partnerov a širokú verejnosť s ponukou rôznych vzdelávacích aktivít a spoločenskej činnosti.

ŠkVP vychádza z princípov ŠVP:

1. zníženie dôrazu na obsah vzdelávania, zvýšenie dôrazu na požadované kompetencie a výsledky vzdelávania,
2. rozvoj individuality a osobnosti žiaka s prihliadnutím na jeho študijné predpoklady v procese edukácie ale i v pozícii budúceho zamestnanca ako kvalifikovanej pracovnej sily,
3. podpora a umožnenie rýchlych a potrebných inovácií vo VVP podľa požiadaviek trhu práce i regiónu,
4. posilnenie odbornej a pedagogickej autonómie učiteľov i osobnej zodpovednosti,
5. podpora, udržiavanie a rozvoj prosociálneho a inštitucionálneho postoja.

Pri stanovení cieľov školský vzdelávací program vychádza zo:

- všeobecných cieľov definovaných v ŠVP (celospoločenských ako ciele afektívne - pocitové, postojové, hodnotové),
- požiadaviek trhu práce prostredníctvom profilu absolventa,
- z inštitucionálnych cieľov Hotelovej akadémie,
- špecifických cieľov – výchovno-vzdelávacie ciele definované prostredníctvom vyučovacích hodín v jednotlivých predmetoch.

Cieľom ŠkVP je:

1. pripraviť žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život, t. j.
  - a. naučiť ich a osvojiť im nástroje k pochopeniu sveta a nevyhnutnosť jeho udržateľného rozvoja,
  - b. naučiť ich rozhodovať sa, a tak tvorivo zasahovať do svojho pracovného a spoločenského rozvoja a do životného prostredia,
  - c. naučiť ich učiť sa existovať – porozumieť vlastnej osobnosti, chápať prácu ako príležitosti pre seberealizáciu, hodnotiť svoje schopnosti a rešpektovať schopnosti druhých,
  - d. naučiť ich žiť v spoločnosti a žiť s ostatnými – prehĺbovať osobnú, národnú i občiansku identitu, viesť ich k aktívnej účasti na občianskom živote, rozvoji demokracie bez predsudkov, xenofóbie, intolerancie, rasizmu, etnickej a náboženskej neznášanlivosti.
2. usilovať o lepšie uplatnenie absolventov na trhu práce i rozšírením jazykových kompetencií, rozvojom logického myslenia a chápaním makroekonomických ukazovateľov ekonomiky štátu,
3. usilovať o lepšie uplatnenie absolventov na regionálnom trhu práce i rozšírením všeobecných kompetencií regionálnej výchovy,
4. pripravovať absolventov na ďalšie vzdelávanie i rozšírením matematickej gramotnosti,
5. udržiavanie prosociálnych vzťahov v pracovnom kolektíve
  - a. zabezpečiť duševne zdravé pracovné prostredie,
  - b. rozvíjať ducha tvorivosti, zodpovednosti, podpory, tolerancie a vzájomnej pomoci,
  - c. podporiť začlenenie začínajúcich zamestnancov do pracovného prostredia,
  - d. dodržiavať vzájomnú kolegiálnu úctu a rešpekt.

Systém výchovy a vzdelávania je v cieľavedomom a systematickom rozvoji poznávacích schopností, emocionálnej zrelosti žiaka, motivácie k sústavnému zdokonaľovaniu sa, prosociálneho správania, etiky, sebaregulácie ako vyjadrenia schopnosti prevziať zodpovednosť za seba, svoj rozvoj a tvorivosť.

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť žiakovi:

- a) získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, materinskom jazyku a cudzom jazyku, matematickej gramotnosti a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií, k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie,
- b) ovládať aktívne jeden cudzí jazyk a vedieť ho používať, druhý cudzí jazyk ovládať pasívne,
- c) naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a vedieť ich riešiť,
- d) rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, umelecké psychomotorické schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním alebo na trhu práce,
- e) posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- f) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- g) pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami náboženskej tolerancie,
- h) naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
- i) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeludské etické hodnoty,
- j) získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie,
- k) umožniť prístup ku záujmovému vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám,
- l) rozvíjať jeho špecifické záujmy, schopnosti a nadanie,
- m) absolvovať výchovnovzdelávací program formou individuálnej integrácie s vytvorením materiálnych a priestorových podmienok podľa jeho požiadaviek,
- n) participovať na projektoch zameraných na osvojenie si takých vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré ho zvýhodnia pri hľadaní uplatnenia sa na trhu práce v rámci SR,
- o) participovať na projektoch zameraných na osvojenie si takých vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré mu umožnia uplatniť sa na trhu práce v krajinách Európskej únie.

3 VLASTNÉ ZAMERANIE ŠKOLY

Hotelová akadémia patrí medzi najstaršie stredné odborné školy v regióne, ktoré poskytujú odborné vzdelanie. Predchodkyňou školy bola podľa archívnych záznamov Mestská učňovská škola (1885). Počas svojej existencie niekoľkokrát zmenila názov a zriaďovateľa – Obchodná škola, Učňovská škola, Stredné odborné učilište obchodné, Združená hotelová a obchodná škola a od roku 2007 Hotelová akadémia. Škola za svoju viac ako 135 ročnú históriu poskytla odborné vzdelanie tisíckam mladých ľudí. Mnohí sa stali uznávanými odborníkmi. Na škole pôsobili desiatky pedagógov, vystriedalo sa viacero riaditeľov, ktorí významne ovplyvnili kvalitu výučby a smerovanie školy. Škola je situovaná v centre Liptovského Mikuláša, je v centre rozvinutého turizmu stredísk Jasná, Tatralandia a Bešeňová. Svojím odborným zameraním reflektuje na požiadavky pracovného trhu a pripravuje absolventov najmä pre oblasť hotelierstva, gastronómie, obchodu a turizmu. Uplatniteľnosť absolventov je vysoká.

Na základe požiadavky zamestnávateľov Hotelová akadémia vstúpila do duálneho vzdelávania v roku 2015 s učebným odborom 6444 H čašník, servírka a 6445 H kuchár. A v roku 2018 so študijným odborom 6442 K obchodný pracovník.

Zameranie našej školy je svojím vzdelávacím programom orientované na prípravu odborných a kvalifikovaných zamestnancov pre oblasť gastronómie, hotelierstva a obchodu a má v regióne Liptova – regióne cestovného ruchu – svoje opodstatnenie.

Škola má odborné, kvalifikačné a materiálne predpoklady pre kvalitné, odborné vzdelávanie žiakov v odbore Služby v cestovnom ruchu. Pedagogickí zamestnanci sú akreditovaní pre aplikovanie kľúčových kompetencií podľa požiadaviek trhu práce a to najmä ekonomická oblasť, geografická gramotnosť a digitálne kompetencie. Rovnako jazyková príprava je orientovaná na praktické používanie jazyka v komunikačných reáliách.

Dlhodobé projekty

Projektová činnosť je súčasťou vzdelávacieho procesu. Zaradovanie projektov rôznych časových dĺžok a foriem prebieha v jednotlivých predmetoch aktuálne v závislosti na možnostiach a danom učive. Škola sa zapája do grantových projektov Odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, grantových výziev neziskových organizácií, grantových

výziev spoločností a výziev programov Erasmus+, výziev ŠIOV a Interreg. Škola bola v minulosti zapojená do programov Infovek, Phare, Leonardo da Vinci, ESF.

Škola reaguje na grantové výzvy, ktoré sú v súlade s odborným zameraním a kľúčovými kompetenciami vzdelávania pre 21. storočie. Škola sa plánuje zapojiť do programu inkubátora Microsoft Slovensko a Show Case School program.

Cieľom zapojenia školy do grantových programov je získať finančné prostriedky, zlepšiť materiálo-technické vybavenie, získať a zdokonaľiť odborné a jazykové vedomosti a zručnosti, zabezpečiť aktualizáciu poznatkov vo vzdelávacom procese, nadviazanie nových kontaktov, spoluprácu.

3.1 Charakteristika pedagogického zboru

Pedagogický zbor tvorí 51 pedagogických zamestnancov a 1 odborný zamestnanec. Učitelia spĺňajú požiadavku odbornej a pedagogickej spôsobilosti v zmysle platnej legislatívy. Na škole pôsobia 2 pedagogické asistentky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením (ďalej žiaci so ŠVVP), výchovná poradkyňa, kariérová poradkyňa a školská psychologička.

3.2 Medzinárodná spolupráca

Škola dlhodobo spolupracuje so školami v Českej a Slovenskej republike: SOU a HA Znojmo, HA Frýdek Místek, SOU a HA Klánovice u Prahy, HA Šamorín. Ďalšími spolupracujúcimi inštitúciami boli Euroinstitút Munster, Nemecko, EKIP Europa Malaga, Španielsko, S.-švajčiarske združenie pri UMB v Banskej Bystrici, a TellUs UK a TellUS Špania.

Cieľom tejto spolupráce je:

- podieľať sa na spoločných projektoch, ktoré by zabezpečili efektívny transfer poznatkov a skúseností,
- posilniť a skvalitniť odbornú prípravu žiakov (transfer inovácií),
- prezentovať vlastnú školu, mesto, krajinu,
- spoznávať inú kultúru, históriu a životný štýl,
- nadväzovať kontakty v rámci kariérového rastu.

3.3 Spolupráca so sociálnymi partnermi

Škola rozvíja všetky formy spolupráce so sociálnymi partnermi a verejnosťou. Predovšetkým sa zameriava na pravidelnú komunikáciu so svojimi zákazníkmi – žiakmi, ich rodičmi a zamestnávateľmi.

3.4 Spolupráca s rodičmi

Rodičia sú členmi Rady školy, Výboru rodičovského združenia – s ktorými sa manažment školy pravidelne stretáva na riešení otázok činnosti a fungovania školy. V prípade potreby sa kontaktujú aj v iných termínoch a spoločne operatívne riešia vzniknuté problémy. Rodičia sú informovaní o priebehu vzdelávania žiakov na triednych schôdkach, alebo individuálnymi konzultáciami s vyučujúcimi. Majú možnosť sledovať priebežné študijné výsledky prostredníctvom internetovej žiackej knižky a sú informovaní o aktuálnom dianí na škole, o pripravovaných akciách prostredníctvom webovej stránky školy, sociálnych sietí školy a ŠIS Edupage. Cieľom školy je otvorene a vecne komunikovať s rodičmi, aby sa zabezpečilo kvalitné zvládnutie výchovno-vzdelávacieho procesu ich deťmi. Sme maximálne otvorení všetkým pripomienkam a podnetom zo strany rodičovskej verejnosti. Jednou z hlavných úloh školy v ďalšom období bude otvorenie spolupráce s rodičmi na školskom vzdelávacom programe.

3.5 Zamestnávateľa

Škola je členom profesijných združení: Zväz hotelov a reštaurácií SR, Slovenská barmanská asociácia, Asociácia sommeliérov Slovenska, kde sa aktívne zúčastňuje na zasadaniach, odborných programoch, súťažiach. Škola je pridruženým členom organizácie KLASTER LIPTOV. Ďalej je členom SOPK a rozvíja spoluprácu so spoločnosťou GURMAN na Slovensku

Spolupráca je zameraná hlavne na poskytovanie odborného výcviku, tematické prednášky, besedy a súťaže, sprostredkovanie rôznych zaujímavých exkurzií a výstav. Zástupcovia zamestnávateľov sa pravidelne zúčastňujú na zasadaniach Rady školy a aktívne pôsobia v rámci odborného výcviku ako inštruktori. Poskytujú škole neoceniteľné aktuálne odborné informácie o zmenách a vývoji nových technológií. Väčšina zamestnávateľov zamestnáva aj našich absolventov.

V rámci regiónu Liptova spolupracujeme s hotelovými a gastronomickými organizáciami TATRY mountains resorts a.s. Hotel Jánošík, FIM hotel., Aquapark Bešeňová, Klaster Liptov, Grand Hotel Kempinski Štrbské Pleso.

V rámci duálneho vzdelávania spolupracujeme so zamestnávateľmi

	Zamestnávateľ	Odbor štúdia
1.	Tatry mountain resort a. s.	kuchár, kuchárka čaušník, servírka
2.	Ivan Murdzik I.K.Z.	
3.	Liptovská nemocnica s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu Liptovský Mikuláš	
4.	WINCOFF s.r.o.Košice	
5.	Grand hotel Permon, s.r.o. Pribylina	
6.	CBA VEREX, a.,s. Liptovský Mikuláš	Obchodný pracovník
7.	COOP Jednota Liptovský Mikuláš	
8.	dm drogerie markt, Bratislava	
9.	LIDL Slovenská republika,	
10.	Deichman - Obuv SK s. r. o.	
11.	Tesco Store SR, a. s.	
12.	BILLA s.r.o.	

3.6 Iní partneri

Škola aktívne spolupracuje s Okresnou pedagogicko-psychologickou poradňou v Okoličnom, Centrom nádeje v Liptovskom Mikuláši., Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Okresným policajným zborom pri riešení výchovných a zdravotných problémov žiakov a riešení sociálnych problémov žiakov.

4 CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Dĺžka štúdia:	4 roky
Forma výchovy a vzdelávania	denné štúdium pre absolventov základnej školy
Poskytnutý stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie 354
SKKR / EKR	úroveň 4*
Vyučovací jazyk	štátny jazyk
Spôsob ukončenia štúdia:	maturitná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	vysvedčenie o maturitnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii:	vysvedčenie o maturitnej skúške
Možnosti pracovného uplatnenie absolventa:	<p>Absolvent nájde uplatnenie podľa profilácie</p> <ul style="list-style-type: none"> - v súkromných a štátnych podnikoch a organizáciách, poskytujúcich osobné, prevádzkové služby v cestovnom ruchu, hotelierstve, gastronómii, - ako výkonný pracovník, manažér strednej úrovne alebo sa môže uplatniť ako súkromný podnikateľ, - manažér na strednom a vrcholovom stupni riadenia v regionálnych organizáciách cestovného ruchu, v organizáciách štátnej správy a samosprávy na úseku cestovného ruchu, v podnikoch cestovného ruchu - referent predaja v cestovných kanceláriách, cestovných agentúrach, - pracovník v turistických a informačných kanceláriách, - animátor v cestovnom ruchu, - delegát a sprievodca, - samostatný podnikateľ v oblasti cestovného ruchu.
Nadväzná odborná príprava: (ďalšie vzdelávanie)	Pomaturitné štúdium. Študijné programy prvého alebo druhého stupňa vysokoškolského štúdia alebo ďalšie vzdelávacie programy zamerané na rozšírenie kvalifikácie, jej zmenu alebo zvýšenie.

*Národná klasifikácia vzdelania verzia V18 z 20. 01. 2018 ň, str. 25

Zdravotné požiadavky

Do študijného odboru môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotnú spôsobilosť na prihláške potvrdil pediater. Uchádzač so zdravotným znevýhodnením pripojí k prihláške vyjadrenie pediatra alebo lekára špecialistu o schopnosti študovať zvolený odbor.

Podmienky bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne odborného výcviku. Hotelová akadémia postupuje podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem. Škola má uzatvorenú zmluvu s firmou Gajos s.r.o., ktorá kompletne zabezpečuje podmienky PO a BOZP žiakov i zamestnancov a vykonáva činnosti pracovnej zdravotnej služby. Na externých pracoviskách škola zmluvne zabezpečuje podmienky v súlade s platnou legislatívou.

5 PROFIL ABSOLVENTA ŠTUDIJNÉHO ODBORU

5.1 Charakteristika absolventa

Absolvent štvorročného študijného odboru 63 55 M služby v cestovnom ruchu po ukončení štúdia úspešne vykonanou maturitnou skúškou je stredoškolsky vzdelaný pracovník so všeobecným a odborným vzdelaním, ktorý sa uplatní vo výrobných podnikoch, v obchode, cestovnom ruchu, gastronómii, hotelierstve, v prevádzkových službách.

Je schopný komunikovať v dvoch cudzích jazykoch, riešiť problémové úlohy a pracovať v skupine, prijímať zodpovednosť za vlastnú prácu a prácu ostatných. Má zručnosti pri práci s PC a internetom, vie efektívne využívať informačné a komunikačné technológie pre svoj osobný rast a výkonnosť v práci. Prostredníctvom získaných vedomostí je schopný samostatne vykonávať ekonomické činnosti súvisiace s obchodno-podnikateľskou praxou, analyzovať trh cestovného ruchu a vytyčovať marketingovú stratégiu, získavať a spracovávať informácie z oblasti služieb cestovného ruchu, marketingu, personalistiky, vo vedení administratívy, účtovníctva a finančného hospodárenia. Pozná prírodné, historické, kultúrne a ekonomické podmienky rozvoja cestovného ruchu na Slovensku a vo svete.

Má vytvorený priestor pre vnútornú motiváciu, samostatne zvláda praktickú, odbornú činnosť na danom pracovisku v zariadeniach cestovného ruchu, v marketingových činnostiach a v príprave a organizačnom zabezpečovaní programov a trás zájazdových skupín doma i v zahraničí, ako aj v materiálnom a finančnom zabezpečovaní akcií. Vie identifikovať potreby regiónu a prostredníctvom nich uplatniť svoje podnikateľské zručnosti. Absolvent sa uplatní v pracovných pozíciách ako referent predaja v cestovných kanceláriách, v cestovných agentúrach, turistických informačných kanceláriách, ako animátor v cestovnom ruchu, ako delegát a sprievodca vo všetkých zariadeniach cestovného ruchu, ako pracovník v reklamných agentúrach, v hotelierstve, v gastronómii, na strednom a vrcholovom stupni riadenia v regionálnych organizáciách cestovného ruchu, v organizáciách štátnej správy a samosprávy na úseku cestovného ruchu.

5.2 Kompetencie absolventa

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent úplného stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať kľúčové kompetencie uvedené v opisoch v dodatku č. 10, ktorým sa mení ŠVP pre odborné vzdelávanie a prípravu, skupinu študijných a učebných odborov 62 ekonomické vedy, 63, 64 ekonomika a organizácia, obchod a služby I, II, schválený 13. 12. 2021 pod číslom 2021/9630:53-A2220. Ide o tieto kompetencie:

- a) gramotnosť,
- b) viacjazyčnosť,
- c) matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve,
- d) digitálna kompetencia,
- e) osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa,
- f) občianska kompetencia,
- g) kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu.

Absolvent študijného odboru 6355 M služby v cestovnom ruchu po absolvovaní vzdelávacieho programu disponuje týmito kľúčovými a odbornými kompetenciami:

Kľúčové kompetencie

Vzdelávanie v ŠVP v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania na danom stupni vzdelania smeruje k tomu, aby si žiak vytvoril zodpovedajúce schopnosti a študijné predpoklady. Kľúčové kompetencie chápeme ako kombináciu **vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík** osobnosti, ktoré každý človek potrebuje na svoje osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské a sociálne začlenenie, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách počas celého svojho života. Kľúčové kompetencie ako výkonové štandardy sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom výchovných a vzdelávacích stratégií rozvíjajú, osvojujú a hodnotia buď na úrovni školy, odboru vzdelávania alebo vyučovacieho predmetu. V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený materinský a cudzí jazyk, disponovať čitateľskou a matematickou gramotnosťou a prehodnocovať základné zručnosti.

Absolvent má:

- vyjadrovať sa správne v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- vyjadrovať sa spoľahlivo v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- hodnotiť kriticky získané informácie,

- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou – pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiak musí byť schopný učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale aj v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkultúrnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolani.

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- motivovať pozitívne seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- diskutovať konštruktívne, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobých súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- pracovať samostatne a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

Odborné kompetencie

Vedomosti	Zručnosti	Osobnostné predpoklady
<p>Absolvent má:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať podstatu ekonomickej činnosti, ktorej cieľom je výroba, rozdeľovanie, výmena a spotreba materiálnych i nemateriálnych statkov a služieb, - vysvetliť podstatu správneho životného štýlu človeka, - popísať zásady bezpečnosti a hygieny práce, ochrany pred požiarom a ochrany životného prostredia, - zhodnotiť funkčné súvislosti medzi geografickým prostredím, človekom a spoločnosťou. 	<p>Absolvent vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aplikovať v praxi etické a profesijné pravidlá, zásady spoločenského správania a vystupovania, - pracovať s odbornou literatúrou, - nakladať s materiálom, energiou, odpadom, vodou a inými látkami ekonomicky a s ohľadom na životné prostredie, - hospodáriť s pracovnými prostriedkami so snahou dosiahnuť efektívny ekonomický výsledok, - aplikovať estetické hľadiská v praxi, - aplikovať návyky z oblasti osobnej a prevádzkovej hygieny, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany životného prostredia, - získať informácie o všeobecných ľudských právach. 	<p>Absolvent sa vyznačuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - empatiou, toleranciou, - vytrvalosťou, flexibilitou, - kreativitou, komunikatívnosťou, - spoľahlivosťou, presnosťou, sebadisciplínou, - diskretnosťou a zodpovednosťou, - iniciatívnosťou, adaptabilitnosťou.

5.3 Oblasti vzdelávania

Všeobecné vzdelávanie

Cieľom všeobecného vzdelávania je rozšíriť všeobecné vedomosti žiakov zo základnej školy, ich osobnostné a sociálne kvality a pripraviť ich tak, aby boli schopní samostatne rozhodovať o svojej profesijnej kariére, orientovať sa a uplatniť na trhu práce i v súkromnom a občianskom živote, ďalej sa vzdelávať a seberealizovať.

Táto oblasť vzdelávania je zameraná na používanie odbornej terminológie tak v slovenskom ako aj v cudzom jazyku, ďalej na prezentáciu profesionálnej hrdosti, na zvolenie správneho prístupu k zákazníkovi, k využívaniu ekologických technológií a tiež na zdokonaľovanie v informačných systémoch. Vzdelávací program poskytuje základné princípy etickej a náboženskej výchovy a základné vedomosti o vývoji ľudskej spoločnosti. Tieto všeobecné vzdelávacie ciele sú vo vzdelávacom programe rozpracované v podobe kompetencií absolventa, obsahových štandardov a im odpovedajúcim čiastkových kompetencií (t.j. očakávaných vzdelávacích výstupov).

Absolvent má dobré vedomosti zo slovenského jazyka a literatúry, potrebnú slovnú zásobu, vyjadrovaciu schopnosť v ústnom a písomnom prejave. Pozná vybrané diela slovenskej a svetovej literatúry, dejiny slovenského národa a významné obdobia svetových dejín. Získal základné vedomosti, slovnú zásobu, vyjadrovaciu schopnosť v ústnom a písomnom prejave z dvoch cudzích jazykov, má znalosti základov stredoškolskej matematiky a ostatných prírodovedných predmetov. Ovláda zásady spoločenského správania a spoločenského protokolu.

Odborné vzdelávanie

Odborné vzdelávanie predstavuje povinný základ odborného vzdelávania a pozostáva z dvoch vzdelávacích oblastí:

- teoretické vzdelávanie,
- praktická príprava.

Cieľom **teoretického vzdelávania** je poskytnúť žiakovi odborné poznatky o ekonomických pojmoch a vzťahoch, základoch makroekonómie a mikroekonómie, efektívnom a hospodárnom správaní sa, získanie kompetencií v oblasti riadenia súboru činností organizácie a činností pracovníkov podniku zaoberajúcich sa touto činnosťou, kompetencií v oblasti práce s trhom s dôrazom na uspokojovanie potrieb zákazníka podmienených jeho kúpnu silou. Žiak získa vedomosti súvisiace s používaním správnych výpočtových postupov pri riešení jednoduchých aj zložitejších ekonomických úloh a s ekonomickou podstatou vypočítaných ukazovateľov, vedomosti a zručnosti na úspešné vykonávanie odborných administratívnych prác. Naučí sa komunikovať s ľuďmi a zodpovednému prístupu k zákazníkovi. Žiak si prehľbuje dobrú vyjadrovaciu schopnosť, získava vedomosti z umenia rokovať so zákazníkmi, nadviazanie kontaktu a správnej komunikácie so zákazníkmi. Je vybavený kompetenciami, ktoré ho vedú k utváraniu právneho vedomia na úrovni potrebnej pre výkon povolania. Získava základné poznatky o právnych predpisoch a o ich praktickom uplatnení. Vzdelávanie mu poskytuje teoretickú prípravu na výkon kvalitných odborných, hygienicky bezchybných a bezpečných služieb vo svojom odbore. Zoznamuje ho s používaním správnych administratívnych, marketingových, manažérskych, technologických a podnikateľských postupov, nových pracovných techník, materiálov, surovín, tovarov a strojných zariadení. Žiak je vybavený vedomosťami a kompetenciami, ktoré mu pomôžu optimálne využiť svoje osobnostné a odborné predpoklady pre úspešné uplatnenie na trhu práce a pre budovanie profesijnej kariéry. Poznáva pravidlá riadenia osobných financií vo vzťahu k fungovaniu jednotlivca a rodiny vo svete financií.

Stále sa vyvíjajúca legislatíva a vzťahy na ekonomickom trhu i na trhu práce vyžadujú, aby absolvent dokázal teoretické vedomosti aplikovať v praxi. Preto kladie táto vzdelávacia oblasť veľký dôraz na praktickú aplikáciu získaných zručností, ktoré žiak získa riešením modelových situácií a prácou s autentickými materiálmi, s ktorými sa bežne stretne v médiách. To predpokladá schopnosť používať moderné informačné technológie, bez ktorých sa v súčasnom svete práce nezaobíde.

Cieľom vzdelávacej oblasti **praktická príprava** je poskytnúť žiakovi schopnosť vedieť aplikovať základné odborné vedomosti do praxe. Rozvíja podnikateľské myslenie v oblastiach spojených s výrobou, odbytom, skladovaním a ošetrovaním tovaru a v oblasti služieb. Žiak sa učí používať základné technické a technologické postupy dôležité pri vykonávaní a riadení zvoleného povolania. Používať pracovné stroje, zariadenia a ostatný inventár potrebný k pracovnej činnosti a efektívne riadiť tímovú prácu. Vzdelávacie štandardy sú zvolené tak, aby umožnili žiakovi prakticky používať zásady správnej výrobnéj a prevádzkovej praxe, zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Žiak si prakticky osvojí zásady komunikácie so zákazníkom, zásady prijímania objednávky, inkasovania a vyúčtovania a reklamácie. Žiak si prehľbuje svoje vedomosti a zručnosti v programoch podnikateľského vzdelávania alebo v rámci praktických ekonomických cvičení, ktoré mu slúžia ako náhrada reálnej hospodárskej praxe.

Simulácia ako metóda poskytuje žiakovi možnosti rozvíjať a uskutočňovať alternatívy, dokázať predpovedať následky rôznych rozhodnutí, vedieť bez následkov riešiť rôzne situácie a naučiť

sa spoznávať reakcie systémov pri zmene určitých situácií bez toho, aby pri chybách vznikla škoda. Učí sa riešiť komplexné hospodárske, obchodné a iné prípady. Osvojuje si elementárne zásady práce s jednotlivcami i menším kolektívom, zoznamuje sa s činiteľmi ovplyvňujúcimi úspešnosť manažérskej práce a samostatného podnikania.

Pre žiakov so zdravotným znevýhodnením platia všetky ustanovenia uvedené v tomto štátnom vzdelávacom programe. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením (dĺžka, formy výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie ap.) stanovujú vzdelávacie programy vypracované podľa druhu zdravotného znevýhodnenia.

6 TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

6.1 Ekonomické vzdelávanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť základné pojmy pracovného práva – práca, povolanie, zamestnanie, pracovné miesto, fyzická a právnická osoba, - charakterizovať základné povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca po vzniku pracovného pomeru, - vypracovať osobnú prípravu na prijímací pohovor v slovenskom a cudzom jazyku, - porovnať profesijnú ponuku na slovenskom i európskom trhu práce a pružne na ňu reagovať d' ďalším vzdelávaním, - vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu, - analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami, - vysvetliť základné práva a povinnosti spotrebiteľov na modelových situáciách (aj z pohľadu podnikateľa) a identifikovať cenové triky a klamlivé a zavádzajúce ponuky, - kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou a porozumieť úlohám marketingu, - vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí, - opísať postup oznámenia korupcie a oznámenia podvodu, - rozlíšiť nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce, - identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy, - uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátne príspevky a sociálne dávky, príjem z podnikateľskej činnosti), - opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing), - rozlišovať legálne a nelegálne podnikateľské aktivity, - vymedziť a porovnať právne formy pre oblasť podnikania, - vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou, 	<p>Svet práce Obsah učiva vedie žiaka k osvojeniu základných pojmov pracovného práva a k porozumeniu pracovnoprávných vzťahov. Vzdelávanie pripravuje žiaka pre svet práce z hľadiska domácich, európskych i mimoeurópskych možností. Učivo sa zameriava na rozvoj schopností žiaka v oblasti osobného manažmentu. Vo vzdelávacom procese sa súčasne formujú a rozvíjajú schopnosti racionálneho a efektívneho správania a zodpovednosti za vlastnú prácu. Žiak sa učí porozumieť základným atribútom trhu práce, získa vedomosti o ponuke a dopyte po pracovných miestach, naučí sa, ako sa uchádzať o zamestnanie a osvojí si náležitosti súvisiace s pracovným pomerom. Získava informácie o dôležitosti rozširovania nadobudnutých vedomostí a zručností cestou celoživotného vzdelávania ako základu jeho osobnostného a kariérového rozvoja.</p> <p>Pravidlá riadenia osobných financií Obsah učiva je zameraný na vysvetlenie významu trvalých životných hodnôt, dôležitosti zabezpečenia životných potrieb a vplyvu peňazí na ich zachovanie. Žiak sa naučí nájsť, vyhodnocovať a použiť finančné informácie pre riadenie vlastných financií s cieľom zaistenia celoživotného finančného zabezpečenia. Osvojí si dôležitosť osobného zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby. Naučí sa rozoznávať možné riziká, stanoviť si reálne finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie. Plánovanie, príjem a práca. Úver a dlh. Sporenie a investovanie. Riadenie rizika a poistenie</p> <p>Spotrebiteľská výchova Žiak sa oboznámi s cieľom zákona o ochrane spotrebiteľa a jeho právach, vzdelávaním si osvojí základné pojmy spotrebiteľskej výchovy. Učí sa o štátnych orgánoch a organizáciách, ktoré sa venujú ochrane spotrebiteľa. Získa poznatky súvisiace s poctivosťou predaja výrobkov a služieb, s problematikou a pravidlami reklamy, s informatívnou povinnosťou predávajúceho voči spotrebiteľom, o označovacej povinnosti a sankciách. Finančná</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zostaviť podnikateľský a finančný plán podniku – právnickej osoby, - charakterizovať a vysvetliť rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami, daňový a odvodový systém v Slovenskej republike, - vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“, - charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet, - vysvetliť možnosti, ako splácať dlhy, - navrhnúť spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu, - vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami, - zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a/alebo investície, - stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov, - vysvetliť tvorbu ceny na základe nákladov, zisku, DPH, - zvoliť vhodné platobné nástroje (bez/hotovostné úhrady, inkasá, platobné karty a pod.), - vysvetliť rozdiel medzi využívaním osobného a podnikateľského účtu, - vysvetliť algoritmus zloženého úročenia, - identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov), - posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, - cenu a dostupnosť úverov, - zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia), - uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním, - popísať výber vhodného poisťovacieho produktu s ohľadom na vlastné potreby, - demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov, - charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier, - uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby, - vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku, - vysvetliť podstatu a význam životného poistenia. 	<p>zodpovednosť spotrebiteľov Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov</p> <p>Výchova k podnikaniu</p> <p>Veľmi úzko nadväzuje na obsahový štandard ekonomiky avšak svojím charakterom je odlišný. Kým ekonomika vysvetľuje teoretické základy výrobnjej, obchodnej, obyttovej a spotrebiteľskej aktivity na trhu, obsahový štandard podnikanie je praktického zamerania. Zaoberá sa praktickými otázkami založenia a úspešného prevádzkovania súkromného podniku v podmienkach trhovej ekonomiky. Právne pojmy podnikania, podstata podnikateľskej činnosti, živnostenské podnikanie, jednoduchý podnikateľský zámer, finančný plán.</p> <p>Žiak sa oboznámi s formami súkromného podnikania, najefektívnejšou metódou vypracovania a oživovania strategického plánu pre úspešnú podnikateľskú činnosť, otázkami finančného zabezpečenia, metódami odhadnutia miery rizika, ako aj so základmi podnikateľskej etiky. Učivo je ďalej zamerané na uvedomenie si podstaty vytvorenia podnikateľského plánu. Žiak získa informácie o podstatných náležitostiach podnikateľského plánu. Žiak sa oboznámi s teoretickými základmi a obsahom úpravy obchodného práva v slovenskom právnom poriadku. Osvojí si podstatné metódy, postupy a legislatívne podmienky pri príprave, vzniku a rozvoji súkromného podnikania. Veľký dôraz sa kladie na systémovosť prístupu podnikateľa. Do popredia sa dostávajú všetky zákonom povinné náležitosti, ktoré je nutné pri zakladaní a uskutočňovaní podnikateľskej činnosti dodržiavať.</p>
--	---

6.2 Ekonomika a právo

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
--------------------	--------------------

<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť ekonomické pojmy, kategórie a vzťahy medzi nimi v ekonomike podniku, vo vnútornom a zahraničnom obchode, v platobnom styku, colníctve, daňovej sústave, bankovníctve, poisťovníctve, na finančnom trhu, v marketingu a manažmente, v oblasti podnikania, - vysvetliť základné makroekonomické pojmy, ekonomické zákony a typy ekonomických systémov, fungovanie trhu a trhového mechanizmu, - popísať hospodársky kolobeh a jeho makroekonomické výstupy, - vysvetliť základné fázy ekonomického cyklu, príčiny a dôsledky cyklického vývoja ekonomiky, - definovať ciele, úlohy a nástroje hospodárskej politiky štátu, - popísať podstatu a formy medzinárodnej ekonomickej integrácie, - orientovať sa v medzinárodných ekonomických vzťahoch a globálnych celosvetových problémoch, - orientovať sa v právnych normách a predpisoch, v platnom právnom poriadku a základných ustanoveniach obchodného, živnostenského, občianskeho, rodinného a pracovného práva. 	<p>Ekonomía Obsahový štandard je zameraný na vysvetlenie základných makroekonomických pojmov a kategórií, ekonomických zákonov a typov ekonomických systémov, na fungovanie trhu a trhového mechanizmu. Popisuje národné hospodárstvo a jeho štruktúru, vysvetľuje hospodársky kolobeh a jeho makroekonomické výstupy, oboznamuje žiakov s metódami výpočtu makroekonomických výstupov. Popisuje základné fázy ekonomického cyklu, druhy, príčiny, prejavy a dôsledky cyklického vývoja ekonomiky. Oboznamuje žiakov so základmi makroekonomických aspektov peňazí a ich úlohou v trhovej ekonomike. Žiaci získajú vedomosti o podstate, subjektoch, cieľoch a nástrojoch hospodárskej politiky štátu, o ekonomickej úlohe štátu. Rozšíria si svoje poznanie z oblasti svetového hospodárstva, medzinárodnej ekonomickej spolupráce, medzinárodných ekonomických vzťahov a globálnych celosvetových problémov.</p> <p>Ekonomika Obsahový štandard je zameraný na zvládnutie základných ekonomických pojmov a kategórií, na pochopenie vzťahov medzi nimi v ekonomike podniku, vo vnútornom a zahraničnom obchode, v platobnom styku, colníctve, daňovej sústave, bankovníctve, poisťovníctve, na finančnom trhu, v marketingu a manažmente, v oblasti podnikania. Popisuje podstatu a zložky podniku, formy podnikania, založenie a vznik podniku, zrušenie a zánik podniku, zásobovaciu, výrobnú, odbytovú činnosť podniku, personálnu činnosť podniku, ekonomickú stránku činnosti podniku s prepojením na finančné riadenie podniku. s činnosťou podniku je úzko späté poznanie podstaty a úlohy manažmentu a marketingu v riadiacej činnosti podniku, s finančným hospodárením podniku poznanie daňovej sústavy a klasifikácie daní. Ďalej obsahový štandard podáva charakteristiku obchodu a poukazuje na spoločné a odlišné znaky veľkoobchodu a maloobchodu, vnútorného a zahraničného obchodu, zaoberá sa rôznymi formami obchodu, pracovným procesom v obchode, hospodárením obchodných podnikov, podmienkami a možnosťami obchodovania so zahraničím, poznaním obchodných zmlúv a obchodných dohôd. v súvislosti s odbytom výsledkov výrobnnej a obchodnej činnosti podniku žiak získa prehľad o formách tuzemského a medzinárodného platobného styku, platobných prostriedkoch a technike uskutočňovania platobného styku, clách a colnom konaní. Okrem nástrojov platobného styku a colníctva spozná mechanizmus fungovania finančného trhu a nástroje finančného trhu, finančné inštitúcie. S finančným trhom súvisí poisťovníctvo a bankovníctvo Žiak sa zorientuje v základných kategóriách poisťovníctva, oboznámi sa s funkciami, princípmi poistenia a poistnými odvetviami. V bankovníctve sa oboznamuje so stupňami bankovej sústavy, s postavením a činnosťou bánk, ich operáciami. Okrem základných teoretických</p>
--	--

	<p>poznatkov obsahový štandard je venovaný výpočtom ekonomických veličín a posúdeniu výsledkov ekonomických veličín z hľadiska kvantitatívneho a kvalitatívneho. Vedie žiakov k tomu, aby dokázali posúdiť ekonomické javy a vzťahy medzi nimi z hľadiska presnosti, hospodárnosti a účelnosti a na základe získaných poznatkov vyvodili závery.</p> <p>Právo Učivo buduje právne vedomie žiaka súvisiace s výkonom ekonomických a obchodných činností. Žiak získava stručný prehľad o právnom systéme Slovenskej republiky. Naučí sa orientovať v platnom právnom poriadku a ustanoveniach obchodného, občianskeho, rodinného, živnostenského a pracovného práva, v právnych formách podnikania. Učivo sa ďalej zameriava na obchodné záväzkové vzťahy, základy záväzkového práva. Žiak získa vedomosti o význame zákona a jeho spôsoboch uplatňovania v praxi, o právach a povinnostiach občana, fyzických a právnických osôb, potrebných pre výkon svojho budúceho povolania.</p>
--	--

6.3 Manažment

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - definovať podstatu manažmentu vo viacerých významoch – charakterizovať úlohu podnikového manažmentu v riadiacom procese, - charakterizovať manažéra v užšom a širšom zmysle slova, - objasniť úlohu manažérov podľa úrovne riadenia, podľa právomoci a zodpovednosti, - uviesť schopnosti nevyhnutné pre vykonávanie manažérskych funkcií – vysvetliť význam a podstatu manažérskych funkcií, - vysvetliť vzťah medzi manažérskymi funkciami, - popísať podstatu plánovania a popísať jeho základné prvky, - uviesť druhy plánov a ich vzájomné súvislosti, - popísať proces organizovania, - identifikovať spôsoby vytvárania organizačných štruktúr a popísať typy jednotlivých organizačných štruktúr, - objasniť etapy rozhodovacieho procesu – vysvetliť prínos prijímaných rozhodnutí pre úspech podnikania, - definovať a charakterizovať štýly vedenia ľudí, - zdôvodniť nevyhnutnosť kontroly vrátane popisu fáz kontrolného procesu, - opísať jednotlivé druhy kontroly. 	<p>Podstata a vývoj manažmentu Cieľom tohto štandardu je definovať manažment v rôznych podobách a poukázať na jeho uplatnenie v praxi. Žiak sa oboznámi s históriou manažmentu, jeho hlavnými predstaviteľmi a ich prínos pre manažment, získa poznatky z modernej teórie manažmentu resp. jednotlivých typov súčasného manažmentu – americký, japonský a európsky manažment. Žiak nadobúda vedomosti o základných manažérskych funkciách, ktoré by mal každý podnikateľ ovládať a uplatňovať vo svojej činnosti.</p> <p>Plánovanie Žiak vie vysvetliť význam plánovania nielen v podnikaní, ale aj v osobnom živote. Žiak sa učí, že plánovanie spočíva na selekcii informácií a vypracúvaní hypotéz o budúcnosti, definovaním potrebných aktivít na dosiahnutie cieľov organizácie. Žiak si uvedomuje, že takýto proces plánovania prebieha v čase a týka sa budúcich udalostí, ktoré sa musia v predstihu pripraviť. Učí sa, že plánovanie môže uplatňovať podnik bez ohľadu na obsah svojej činnosti, o tom, že charakter činnosti podstatne ovplyvňuje štruktúru, obsah, metódy a postupy používaných plánov.</p> <p>Stratégia a taktika v manažmente Žiak vie vysvetliť odlišnosti medzi stratégiou a taktikou v manažmente, že podstatou takto chápanej stratégie je schopnosť prispôbovať sa neustále sa meniacemu prostrediu. Žiak sa dozvedá, že spolupracujúce stratégie sa prejavujú v zakladaní strategických aliancií, partnerstiev a sietí. Učí sa o konkurencii, ktorá je založená na výraznej konkurenčnej výhode, ktorá podniku umožní dosiahnuť poprednú pozíciu v odvetví a od nej sa odvíjajúci mimoriadny zisk. Učivo ďalej pojednáva o</p>

	<p>tom, že dôležitou súčasťou úspešnosti podniku je vytvorenie SWOT analýzy a Porterovho modelu, ktoré sú v súčasnosti veľmi dôležitým komponentom pri samotnom podnikaní.</p> <p>Organizácia a organizačná štruktúra Učivo je zamerané na objasnenie podstaty organizovania – určenie sústavy činností, ich priradenie jednotlivým vykonávateľom, ich zoskupenie do celkov, stanovenie úloh, právomoci a zodpovednosti, zabezpečenie koordinácie. Súčasťou každého organizovania je vytvorenie organizačnej štruktúry, ktorá sa odlišuje v závislosti od veľkosti podniku a jednotlivých hierarchických úrovní podniku. Žiak sa naučí organizovať si svoju prácu aj v osobnom živote.</p> <p>Kontrola Žiak sa oboznámi s dôležitou funkciou manažmentu zameranou na hodnotenie procesov, ktoré už prebehli, prebiehajú alebo budú prebiehať. Oboznámi sa s fázami kontrolného procesu, druhmi kontrol aj s pracovníkmi, ktorí môžu vykonávať kontrolu. Osvojí si pojem audit, ktorý v súčasnej trhovej ekonomike zohráva dôležitú úlohu.</p> <p>Manažéri a vedenie ľudí Obsah vzdelávania je zameraný na oboznámenie žiaka s vedením ako procesom usmerňovania a správania sa ľudí v záujme dosiahnutia vopred stanovených cieľov. Naučí sa rozoznávať štýly a spôsoby vedenia ľudí. Žiak získa prehľad o úrovniach manažmentu a manažérov v podniku, manažérskych funkciách ako aj o vlastnostiach úspešného manažéra.</p>
--	---

6.4 Marketing

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať prieskum trhu a využívanie marketingových nástrojov k prezentácii podniku a jeho produktov, - orientovať sa v obchodnej problematike, - zvoliť vhodné prístupy pri rokovaní s klientmi a obchodnými partnermi pri nákupe a predaji, - riešiť rôzne marketingové situácie a komplexné problémy, - manipulovať s rôznymi nástrojmi platenia, - popísať zásady prezentácie ponuky produktov pre rôzne druhy a formy podnikov a skupiny klientov, - charakterizovať využívanie geografických, kultúrno-historických poznatkov vrátane zohľadnení rôznych sociálnokultúrnych a hospodárskych podmienok pri príprave ponuky a zostavovaní produktov. 	<p>Marketingová stratégia Žiak sa oboznamuje s uskutočňovaním podnikových cieľov prostredníctvom marketingových stratégií, s podstatou marketingovej stratégie a základnými marketingovými stratégiami, ktoré sa uplatňujú v praxi. Žiak sa učí ziskávať situáciu na trhu a využívanie informácií. Na určenie marketingovej stratégie žiak využíva informácie získané prieskumom trhu. Obsah vzdelávania žiakovi ponúka rôzne spôsoby získavania informácií a zistenia situácie na trhu. Žiak sa naučí, že výsledkom dobrej marketingovej stratégie je spokojnosť zákazníka a ziskovosť podniku.</p> <p>Marketingové prostredie Podstatou je vysvetliť dôležitosť marketingového prostredia pre činnosť podniku, pretože dynamické zmeny a neisté marketingové prostredie má veľký vplyv na podnik. Obsah vzdelávania umožňuje ozrejmiť žiakovi, že vonkajšie podnikateľské prostredie podnikania (makroprostredie) je tvorené širokým súborom ekonomických, sociálnych, politických a iných infraštrukturálnych podmienok, ktoré ovplyvňujú existenciu a efektívnosť každého podniku a rozhodovacie procesy pri podnikaní. Žiak sa naučí rozpoznať základné makroekonomické</p>

	<p>ukazovatele, ktoré významnou mierou ovplyvňujú chod štátu a aký je ich vplyv na štátny rozpočet, obchodnú bilanciu (vývoz, dovoz, saldo). Oboznámi sa s mierou nezamestnanosti na území štátu. Žiak získa prehľad, čo tvorí interné a externé mikroprostredie podniku. Naučí sa chápať spojitosť a vzájomnú ovplyvniteľnosť makroprostredia a mikroprostredia podniku. Žiak sa naučí logicky, systematicky a ekonomicky myslieť.</p> <p>SWOT analýza Základným cieľom je vysvetliť význam SWOT analýzy a jej poznanie silných a slabých stránok, ale aj príležitosti a hrozieb podniku. Poznanie všetkých týchto oblastí pomáha vytvoriť komplexný pohľad na stav podniku a stáva sa východiskom pre strategické plánovanie. Žiak spoznáva, že SWOT analýza by mala byť jedným z výstupov, ktoré je dobré a užitočné použiť pri tvorbe strategického plánu podniku. Umožňuje žiakovi vnímať jednotlivé oblasti, porovnávať ich a z výsledkov sa odraziť pri plánovaní podniku. SWOT analýza by mala byť jedným z pomocných nástrojov každého manažéra a tímu.</p> <p>Marketingový mix Cieľom je oboznámiť žiaka, že kľúčovým faktorom podnikateľského úspechu sa stal marketing. Nadobudne vedomie, že marketingový mix je vhodná kombinácia marketingových nástrojov. Poznáva základné nástroje marketingu, pričom každému nástroju je priradená určitá politika odbytu. Tieto nástroje sa tiež označujú ako marketingový mix. Ak chce byť podnik úspešný, musia byť všetky nástroje správne zastúpené. Ak sa podnik sústreďí len na niektorý nástroj, potom dosiahne len čiastočný úspech.</p>
--	---

6.5 Komunikácia

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - objasniť štruktúrou spoločenského komunikačného procesu, - osvojiť si komunikačné prostriedky, techniky a bariéry spoločenskej komunikácie, komunikácie na pracovisku, - osvojiť si v praktickom živote základné techniky eliminácie stresu, - odolávať stresovým situáciám, - akceptovať iných ľudí, - prevziať zodpovednosť za seba samého, - spolupracovať s inými ľuďmi, - aplikovať osvojené poznatky, schopnosti a zručnosti v knižnično-informačnej praxi. 	<p>Sociálna komunikácia a obsah komunikácie Cieľom je oboznámiť žiaka so všeobecnými poznatkami z oblasti pravidiel, s odbornou terminológiou v oblasti komunikácie. Vysvetliť význam komunikácie pre život človeka, spoločenských kontaktov, osvojiť si základné zásady spoločenského správania a vystupovania v rozličných pracovných aktivitách. Umožňuje vytvoriť a upevniť u žiaka vedomie nevyhnutnosti a dôležitosti medzilidskej komunikácie vo všetkých jej podobách (verbálnej, neverbálnej). Žiak si osvojí základné vedomosti z psychológie osobnosti a spoločenskej komunikácie, čo mu umožní lepšie pochopiť a predvídať konanie a správanie sa ľudí.</p> <p>Verbálna sociálna komunikácia Obsah vzdelávania má pomôcť žiakovi nadobudnúť vedomie, že najrozšírenejším druhom verbálnej komunikácie v dennom styku je rozhovor. Uvedomiť si, že rozhovor nechápeme len ako výmenu slov, ale zahrňujeme do rozhovoru aj neverbálne komunikačné prejavy, schopnosť empatickej komunikácie a umenie počúvať druhého. Žiak sa naučí rozvíjať samostatné myslenie a prezentovať svoje názory.</p>

	<p>Neverbálna sociálna komunikácia</p> <p>Žiak pochopí, že pri bežnom sociálnom styku dochádza k súhre verbálnych a neverbálnych prejavov. Uvedomí si, že, neverbálne prejavy sú mimovoľné a nemáme na ne priamy vplyv. Pri rôznych riadených a neriadených rozhovoroch má žiak možnosť pozornejšie vnímať a uvedomovať si význam a dôležitú spojitosť verbálneho a neverbálneho prejavu.</p>
--	--

6.6 Špecifické vzdelávacie štandardy pre odbor služby v cestovnom ruchu

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> - používať odbornú terminológiu z oblasti cestovného ruchu, jeho druhoch a foriem potrebných pri poskytovaní služieb cestovného ruchu, - charakterizovať jednotlivé formy cestovného ruchu, - ovládať charakteristiku, rozdelenie, význam a materiálno-technickú základňu jednotlivých služieb cestovného ruchu vrátane techniky ich poskytovania klientom, - navrhnuť techniku poskytovania vybraných služieb cestovného ruchu podľa špecifického zamerania daného študijného odboru a požiadaviek trhu práce, - poznať inštitúcie v oblasti cestovného ruchu, - vymenovať základy marketingu a špecifiká marketingu v cestovnom ruchu prostredníctvom definovania ich špecifických nástrojov, - používať pojmy z teórie umenia a umeleckej tvorby, historických, výtvarných a estetických zákonitostí vo vývoji spoločnosti a prejavoch jej kultúry v oblasti výtvarného, úžitkového, hudobného, divadelného, tanečného, kinematografického a audiovizuálneho umenia až po súčasnosť, - popísať historické, výtvarné a estetické zákonitosti vo vývoji spoločnosti a prejavoch jej kultúry v období praveku, staroveku a stredoveku, novoveku až po súčasnosť, - rozlišovať základné umelecké smery, hlavné umelecké druhy, ich médiá, formy, hlavné tendencie a štýly, vyjadrovacie prostriedky, základné kompozičné princípy umenia a kultúry, - poznať typické umelecké a kultúrne prejavy ťažiskových epoch vývoja kultúry, vybraných typických dielach a autoroch svetového a slovenského umenia, - popísať systém práva v Slovenskej republike a základy v jednotlivých odvetviach, - vymenovať špecifické normy – zákony, vyhlášky a nariadenia z oblasti cestovného ruchu – špecifikovať základy práva so zameraním na vedomosti uplatniteľné pri spracovávaní zmlúv v oblasti poskytovania služieb cestovného ruchu, 	<p>Služby cestovného ruchu</p> <p>Obsahový štandard predstaví žiakovi cestovný ruch ako významný ekonomický, sociálny a ekologický jav. Poukazuje najmä na súčasný cestovný ruch, jeho osobitosti a činitele. Sú tu charakterizované nielen základné odborné pojmy a inštitúcie cestovného ruchu, ale aj materiálnotechnická základňa poskytovaných služieb v cestovnom ruchu. Službám je venovaná osobitá pozornosť – ich základná charakteristika, rozdelenie, význam pre cestovný ruch a technika ich poskytovania. Poskytuje znalosti z oblasti marketingu cestovného ruchu vrátane špecifických činiteľov a nástrojov marketingu v jednotlivých oblastiach cestovného ruchu. Žiak je upozornený na súvislosti v hospodárskych, prírodných, kultúrnych a sociálnych predpokladoch a činiteľoch, ktoré ovplyvňujú fungovanie a rozvoj cestovného ruchu. Tým je žiak vedený k tomu, aby pochopil a vedel spájať jednotlivé znalosti z danej oblasti. Ťažiskom je objasňovanie príčin, súvislostí a dôsledkov v hospodárskych, kultúrnych a sociálnych pohľadoch na úroveň poskytovania rozličných služieb pri rozvoji cestovného ruchu.</p> <p>Kultúra a umenie</p> <p>Obsahový štandard umožňuje žiakovi estetické osvojovanie umenia ako odrazu spoločenského života, ako prejavu hmotnej i duchovnej kultúry ľudstva prostredníctvom jeho aktívneho vnímania, prežívania, chápania a hodnotenia. Táto oblasť formuje individuálne vnímanie umenia ako špecifickú, ničím nenahraditeľnú formu odrazu skutočnosti vo vedomí človeka, ktorá je rozdielna nielen od vedeckého poznania, ale aj v jednotlivých druhoch umenia navzájom. Obsahom sú pojmy z architektúry, druhy a žánre výtvarného, hudobného, dramatického, literárneho, filmového a iného umenia, ich aktívne tvorivé vnímanie a hodnotenie. Obsah nadväzuje na teoretické poznatky z viacerých vyučovacích predmetov čím sa rozširujú, prehlbujú a integrujú poznatky žiaka z oblasti kultúry a umenia potrebné pre formovanie odborného profilu absolventa v študijnom odbore služby v cestovnom ruchu. Podieľa na kultivácii človeka, na schopnosti plne prežiť život, má poznávaciu, integračnú a kreatívnu funkciu, pripravuje človeka na život aj pracovný proces, na vytváranie materiálnych a kultúrnych hodnôt, pomáha pri hodnotovej a vkusovej orientácii a pri formovaní</p>

<ul style="list-style-type: none"> - analyzovať priestorovú organizáciu ľudstva a aplikovať priestorové informácie na vysvetlenie priestorových štruktúr, - interpretovať správne získané poznatky o fyzických a humánnych charakteristických črtách miest, - používať vedomosti na definovanie a študovanie regiónov a ich zmien získať základné poznatky z fyzickej a humánnej geografie v rámci územia Slovenskej republiky, - zopakovať v medzipredmetových vzťahoch s dejepisom vybrané historické poznatky o jednotlivých obdobiach a osobnostiach z histórie, - charakterizovať význam polohy Slovenska v strede Európy pre spoluprácu s ostatnými štátmi, spoločenského života, ako prejav hmotnej i duchovnej kultúry národov a národností žijúcich na území Slovenska prostredníctvom jeho aktívneho vnímania, prežívania, chápania a hodnotenia, - podporovať úctu a záujem o svoje „korene“ na osobnej, regionálnej i národnej úrovni, - vysvetliť význam zachovania remeselného dedičstva z tohto aspektu: dedičstvo nám dáva pôvod, ktorý je východiskom snaženia ľudstva a jeho originality, - objasniť príčiny, súvislosti a dôsledky v hospodárskych, kultúrnych a sociálnych pohľadoch na úroveň poskytovania rozličných služieb pri rozvoji cestovného ruchu, - využívať IKT na úrovni medzinárodného certifikátu ECDL pri získavaní odborných poznatkov. 	<p>postojov človeka. Umožňuje zážitkové učenie vnímavého u aktívneho poslucháča hudby, prezentéra zvykov a zvyklostí, amatérskeho divadelníka, návštevníka galérií a divadiel. Rozvíja estetické čítanie žiaka v umeleckej oblasti a prostredníctvom poznávania konkrétnych umeleckých diel hudobných, výtvarných a literárnych a ich žánrov. Jednotlivé druhy umenia vedú v konečnom dôsledku k pozitívnemu svetonázoru a k úcte k životu vôbec.</p> <p>Právo v oblasti cestovného ruchu</p> <p>Obsahový štandard sa zameriava na to, aby žiak ovládal systém práva v Slovenskej republike a základy v jednotlivých odvetviach. Taktiež sa zameriava na špecifické právne normy týkajúce sa oblasti cestovného ruchu – zákon o podpore cestovného ruchu, zákon o cestovných kanceláriách, vyhláška o klasifikácii ubytovacích zariadení, a pod. Zároveň poskytuje základy práva so zameraním na vedomosti uplatniteľné pri spracovávaní jednotlivých zmlúv v oblasti cestovného ruchu – zmluva o obstaraní zájazdu, zmluva o poskytnutí prepravných služieb, zmluva o ubytovaní, zmluva o stravovaní, a iných. Jednotlivé odvetvia práva na seba nadväzujú tak, aby sa žiak v nich vedel orientovať a vedel ich uplatniť v rámci praktických cvičení.</p> <p>Cestopis</p> <p>Obsahový štandard integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiaka zamerané na rozvoj vedomostí z oblasti geografických znalostí pri tvorbe produktov cestovného ruchu. V nadväznosti na získané geografické a dejepisné vedomosti a zručnosti zo základnej školy, poskytuje žiakovi teoretické a praktické poznatky na vyššej úrovni potrebné na uplatnenie sa na trhu práce. Vzdelávacia oblasť je didaktickou modifikáciou obsahu vedných odborov geografia, história a estetika, špecifikovaným pre potreby služieb poskytovaných v cestovnom ruchu. Geografické vzdelávanie sa v praxi uplatní pri komplexnom vyhodnocovaní všetkých zložiek krajiny pre rekreáciu a vyhodnocovaní lokalizačných, selektívnych a realizačných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu. Oblasť v sebe zahŕňa hodnotenie krajín z hľadiska foriem cestovného ruchu, ktoré v nich môžu byť realizované: rekreačný, športovo-turistický, kúpeľno-liečebný, pútnický, výletno-exkurzívny. Obsah tak poskytuje žiakovi základné vedomosti o činiteľoch rozvoja cestovného ruchu a jeho predpokladoch, prehľad o významných strediskách cestovného ruchu v jednotlivých oblastiach Slovenska a významných oblastiach krajín svetového cestovného ruchu.</p> <p>Národopis</p> <p>Umožňuje žiakovi estetické osvojovanie si ľudového umenia ako odrazu spoločenského života, ako prejavu hmotnej i duchovnej kultúry ľudstva prostredníctvom jeho aktívneho vnímania, prežívania, chápania a hodnotenia. Vedie žiaka k emocionálne potvrdzovanému prežívaniu vzťahu k vlastnému bytiu v širších súvislostiach, k sebaotvoreniu, stotožneniu sa a sebapoznávaniu vo vzťahoch k celej societe na</p>
---	--

	ekoetických princípoch. Podporuje úctu a záujem o výrobky z prírodných materiálov, záujem o svoje „korene“ na osobnej, regionálnej i národnej úrovni, o ľudovú kultúru, dejiny umenia a umelecko-remeselnej práce. Zabezpečuje chronologický prehľad o histórii remesiel, tradičných technologických postupoch a duchovnej kultúre Slovenska.
--	---

7 PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Výkonové štandardy praktickej prípravy určujú, že absolvent má vedieť:

- popísať základy z oblasti bezpečnosti a ochrane pri práci s klientom v oblasti cestovného ruchu v rámci organizovania a realizácie zájazdov, sprievodcovskej akcie a poskytovaní animačných aktivít,
- organizovať činnosť cestovnej kancelárie a cestovnej agentúry ich založiť a následne viesť agendu CK a CA, – poskytovať informačné služby CK a CA,
- zostaviť zájazd ako hlavný produkt CK so všetkými jeho náležitosťami – vrátane praktických zručností trasovania zájazdu,
- vytvoriť ponuku CK a CA a jej marketingovú stratégiu,
- vytvoriť a organizovať ako sprievodca podklady pre miestnu prehliadku a zájazd,
- poskytnúť sprievodcovské služby pri prezentácii cieľových pamiatok v rámci miestnej prehliadky,
- poskytnúť sprievodcovské služby počas domáceho a zahraničného zájazdu, – vytvoriť a poskytnúť odborný výklad sprievodcu v cieľovej destinácii,
- vysvetliť zásady Globálneho etického kódexu cestovného ruchu a Etického kódexu sprievodcov cestovného ruchu a aplikovať ich v praxi,
- prakticky poskytovať animačné služby pre verejnosť – pre všetky vekové kategórie klientov, zostaviť animačný program na animačnú akciu so všetkými náležitosťami a technickým zabezpečením a prakticky ju zrealizovať,
- zostaviť animačný program na táborové produkty (letný tábor, škola v prírode),
- v rámci pozície kultúrneho manažéra zostaviť program na kultúrne podujatie vrátane jeho technicko-organizačného zabezpečenia a prakticky ho zrealizovať,
- zostaviť ponuku rôznych kultúrnych podujatí vrátane ich marketingovej stratégie,
- zostaviť kultúrny program na prezentáciu rôznych kultúrnych zvykov a tradícií zo všetkých častí Slovenska a prakticky ho zrealizovať,
- poskytovať gastronomické služby vrátane organizácie jednotlivých spoločenských podujatí a ich technicko-organizačného zabezpečenia vrátane ich realizácie,
- ovládať základy spoločenského správania pri spoločenských podujatiach organizovaných pre klientov cestovného ruchu na rozličných úrovniach,
- ovládať zásady správneho personálneho pohovoru konaného podľa požiadaviek pracovného práva,
- spracovávať dokumentáciu jednotlivých profesií využitím IKT na úrovni medzinárodného certifikátu ECDL.

Obsahové štandardy

- **Bezpečnosť a ochrana pri práci a poskytovaní služieb cestovného ruchu**
Obsahový štandard poskytuje žiakovi poznatky a praktické zručnosti z oblasti bezpečnosti a ochrane pri práci, ktoré sú dôležité pri práci v oblasti cestovného ruchu – pri práci s klientom počas zájazdov, počas sprievodcovskej akcie, počas poskytovania animačných služieb a pri poskytovaní gastronomických služieb.
- **Činnosť cestovnej kancelárie a tvorba produktu cestovného ruchu**

Obsahový štandard poskytuje nadobudnutie teoretických vedomostí a predovšetkým praktických zručností z oblasti činností cestovnej kancelárie, ktorých je poskytovanie informačných služieb prostredníctvom osobného stretnutia i s využívaním IKT a s dôrazom na tvorbu zájazdu ako hlavného produktu cestovnej kancelárie. Ide o zostavenie itineráru. Itinerár predstavuje detailný plán cesty, ktorý obsahuje údaje, časy, miesta, vzdialenosti, spôsob dopravy, poplatky a poznámky k trase. Trasovanie (routing) predstavuje techniku spracovania trasy a tvorbu itineráru. Žiak počas štúdia prakticky pripravuje podklady pre reálny zájazd vrátane jej marketingovej prezentácie pre klienta cestovnej kancelárie. Zájazdy sú v prevažnej miere orientované na Slovenskú republiku, čo poskytuje žiakovi reálne sa zorientovať v ponuke služieb potrebných pre zostavenie reálneho zájazdu.

- **Činnosť sprievodcu, sprievodcovanie a sprievodcovská akcia**

Sprievodca cestovného ruchu je osoba, ktorá je schopná pôsobiť v praxi v rámci domáceho a zahraničného cestovného ruchu s cieľom prezentovať produkt cestovného ruchu priamo v teréne, v osobnom kontakte so zákazníkom. Obsahový štandard je zameraný konkrétne na prácu sprievodcu cestovného ruchu. Žiak ovláda činnosť sprievodcu cestovného ruchu a pozná podmienky realizovania tejto profesie z hľadiska právnych predpisov tak, aby po ukončení štúdia a po splnení právnych podmienok mohol túto činnosť vykonávať. Žiak počas štúdia má možnosť absolvovať v spolupráci s turistickou informačnou kanceláriou v regióne inštruktáž pre sprievodcov kultúrnych a technických pamiatok v regióne a prakticky ich realizuje. Obsahový štandard poskytuje žiakovi základné a rozširujúce učivo z oblasti prípravy sprievodcovskej akcie a v rámci praktických zručností žiak vie pripraviť sprievodcovskú akciu vrátane technicko-organizačného zabezpečenia, zostavenia rámcového programu a trasovania. Žiak ovláda spracovanie miestnej prehliadky a vie pripraviť odborný výklad o cieľovej destinácii. Taktiež ovláda zásady správania sa sprievodcu vo vzťahu ku klientom podľa Globálneho etického kódexu cestovného ruchu a Etického kódexu sprievodcov cestovného ruchu.

- **Činnosť animátora, tvorba, organizácia a realizácia animačnej aktivity**

Animátor je odborník, ktorý využíva animáciu ako neprikazujúcu metódu výchovy na oživenie voľného času, spoločenského a kultúrneho života i vzdelávania podnetmi na kontakty, komunikáciu, uvoľnenie, zábavu a tvorivú sebarealizáciu každého jednotlivca. Obsahový štandard umožňuje v tejto oblasti žiakovi nadobudnúť nielen teoretické vedomosti, ale predovšetkým praktické znalosti v oblasti animácie. Súčasťou je realizácia nadobudnutých praktických zručností formou povinnej a dobrovoľnej účasti žiaka na odborných a prierezových voľnočasových a športových aktivitách školy. Cieľom je, aby žiak nadobudol nasledujúce teoretické vedomosti a praktické zručnosti – činnosť a pôsobenie animátora voľného času v teoretickej rovine, zásady správnej komunikácie animátora so všetkými cieľovými skupinami pri praktickej realizácii animačných aktivít, spracovanie animačnej aktivity vo všetkých jej oblastiach (technickej, ekonomickej, marketingovej, ...), prípravu vrátane materiálového a technického zabezpečenia, organizáciu a aktívnu realizáciu animačnej akcie pre verejnosť v rámci rozličných cieľových skupín. Obsahový štandard je doplnený o špecifickú formu animátora, ktorou je inštruktor zážitkových akcií – činnosť dopĺňa a zároveň rozširuje možnosť jeho pôsobenia v oblasti cestovného ruchu.

- **Činnosť manažéra kultúry, tvorba, organizácia a realizácia kultúrneho podujatia**

Rozvoj profesie manažér kultúry nadväzuje na staršiu koncepciu „kultúrny pracovník“, ktorá zahrňovala tvorcu aj administrátora kultúry, organizátora miestnych kultúrnych podujatí, osvetových pracovníkov, umeleckých inštruktorov a vedúcich kultúrneho života. Dnes sa v kultúre presadzujú i komerční manažéri kultúry, ktorí riadia kultúrne

nadácie a fondy, oblasť médií, reklamy a public relation. Obsahový štandard poskytuje žiakovi/absolventovi také teoretické vedomosti a praktické zručnosti, ktoré manažér pôsobiaci v oblasti kultúry nevyhnutne potrebuje na svoju prácu – všeobecný kultúrny prehľad, základné poznatky z kultúrnej antropológie a sociológie kultúry, základné znalosti z teórie manažmentu a marketingu, základy psychológie, pedagogiky a sociológie. Ovláda právne normy platné v oblasti kultúry, základy ekonomiky. Široký rozsah vedomostí vyžaduje všestranne zameranú osobnosť, ktorá dokáže efektívne sa uplatniť v kultúrnej inštitúcii príp. v niektorej špecifickej oblasti kultúry. Cieľom je pripraviť žiaka tak, aby ako absolvent vedel pripraviť, naplánovať a zorganizovať rozličné druhy kultúrnych podujatí s jeho aktívnou účasťou na realizáciu kultúrneho podujatia. Obsahový štandard je predovšetkým zameraný na prezentáciu zvykov a tradícií Slovenska, ľudovej kultúry na Slovensku. Žiak tým získa nielen odborný prehľad z danej oblasti kultúry a umenia, ale posilňuje sa v ňom národné cítienie a hrdosť.

- **Nácvik komunikácie s klientom cestovného ruchu a spoločenského správania pri aktivitách a akciách v rámci poskytovania služieb cestovného ruchu**

Obsahový štandard je zameraný na etiketu a spoločenské správanie a spoločenský protokol v práci pracovníka cestovného ruchu – napr. manažéra cestovnej kancelárie, manažéra kultúry, sprievodcu cestovného ruchu, animátora voľného času alebo inštruktora zážitkových akcií. Cieľom je poskytnúť znalosti v oblasti spoločenského styku so zameraním na profesionálnu činnosť v cestovnom ruchu. Obsahový štandard je orientovaný i na sprostredkovanie informácií z oblasti teórie komunikácie a na nácvik praktických komunikačných zručností. V rámci tejto oblasti sa pripravuje žiak pre spoločenský život s dôrazom na kultivované a kultúrne vystupovanie vo všetkých spoločenských situáciách – v každodenných situáciách, v medziľudských vzťahoch, na pracovisku, pri významných spoločenských podujatiach a predovšetkým pri každodennom výkone svojej práce. Výzor, správanie, spôsob reči, vystupovanie na pracovných a iných stretnutiach, vystupovanie na verejnosti sú pre človeka rovnako dôležité ako jeho prax a schopnosti. Odborníci tvrdia, že úspešná kariéra je kombináciou 15% schopností a zvyšných 85% patrí k spoločenským zručnostiam.

- **Kultúra gastronómie – činnosť pracovníka cestovného ruchu v oblasti poskytovania gastronomických služieb**

Obsahový štandard poskytuje žiakovi vedomosti a zručnosti, ktoré veľmi úzko súvisia so zabezpečením výživy, gastronomických pravidiel, ovládanie jedálneho, nápojového lístka a menu, ovládanie inventára a zariadenia v odbytovom stredisku. Žiak pozná spôsoby a systémy obsluhy, ovláda základné pravidlá a techniku jednoduchej obsluhy – raňajky, desiata, obed, olovrant, večera a zložitej obsluhy – raňajky, obed, večera so špecifickým servisom kaviáru, ustríc, hľuzoviek, artičok, homárov, špargle, slimákov, rakov. Ďalej obsahuje učivo – servis nápojov, slávnostné stolovanie, mimoriadne druhy slávnostného stolovania, príprava a servis miešaných nápojov, kávy, správu techniku obsluhy v dopravných prostriedkoch, charakteristiku cudzích kuchýň. V rámci praktických zručností žiak vie predviesť typické národné kuchyne z medzinárodnej gastronómie formou praktickej prezentácie. Obsahový štandard je zameraná na praktické cvičenia, ktoré pozostávajú jednak z prípravy rýchleho občerstvenia a zdokonalenie nadobudnutých vedomostí formou praktických zručností. Neoddeliteľnou súčasťou je oboznámenie žiaka s etikou a etiketou, spoločenským správaním a prehľadom spoločenských podujatí – raut, banket, recepcia, akcie v prírode, ktoré žiak vie prakticky pripraviť, organizovať a s aktívnou účasťou realizovať. Výsledkom je povinné predvedenie praktických zručností realizáciou minimálne jedného

spoločenského podujatia a prezentácie minimálne jednej národnej kuchyne vrátane prípravy jej typických jedál z oblasti medzinárodnej gastronómie.

- **Nácvik a realizácia pracovného pohovoru na základe požiadaviek z pracovného práva**

Na základe požiadavky i potreby zvyšovania uplatniteľnosti sa absolventov na trhu práce tento obsahový štandard poskytuje absolventovi zručnosti v oblasti personálneho pohovoru. Nepripravenosť na personálny pohovor môže znamenať, že žiadateľ nedostane šancu preukázať svoje odborné vedomosti a zručnosti len preto, že nezvládol základnú časť. Vzdelávanie v oblasti pracovného práva v spojitosti s personálnym pohovorom a personálnou dokumentáciou nie je iba v teoretickej rovine, ale dôraz sa kladie na praktickú časť. Hľadanie prvého zamestnania, prípadne nového zamestnania znamená pre mnohých pomerne dôležitú a výraznú životnú zmenu a vzdelávacia oblasť tu vytvára podmienky pre to, ako to zvládnuť čo najúspešnejšie.

- **Odborná prax**

Obsahový štandard poskytuje žiakovi možnosť uplatniť/realizovať svoje nadobudnuté praktické zručnosti priamo v podnikateľskom i verejnom sektore. V rámci nadobúdania praktických zručností je žiak povinný počas štúdia aktívne sa zúčastniť na realizácii 2 animačných akcií, 1 sprievodcovskej akcii a 1 kultúrneho podujatia organizovaných školou. Na týchto aktivitách sa aktívne zúčastňuje pri ich príprave, organizácii a realizácii. Tieto aktivity prebiehajú počas druhého a tretieho ročníka štúdia daného študijného odboru. Žiakovi je umožnené absolvovanie odbornej praxe aktivitami organizovanými školou alebo so spolupracujúcimi organizáciami, kedy sú tieto aktivity zamerané na poskytovanie služieb cestovného ruchu, napr. gastronomických služieb, sprievodcovských služieb, animačných služieb.

8 UČEBNÝ PLÁN ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6355 M SLUŽBY V CESTOVNOM RUCHU

Škola	HOTELOVÁ AKADÉMIA LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ								
Názov ŠkVP	Obchod a cestovný ruch								
Kód a názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby								
Kód a názov štúijného odboru	6355 M Služby v cestovnom ruchu								
Stupeň vzdelania	úplne stredné odborné vzdelanie – ISCED 3B								
Dĺžka štúdia	4 roky		Mgr Peter Pirončiak riaditeľ školy						
Forma štúdia	denná								
Druh školy	štátna								
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk								
Platnosť	1. september 2024								
Kategórie a názvy vyučovacích predmetov	Skratka predmetu	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku							
		1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	Spolu			
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE		19	18	13	10	60	10		
Jazyk a komunikácia						32	8		
Slovenský jazyk a literatúra	SJL	3	4	1	3	3	13	1	
1. cudzí jazyk	ANJ, NEJ,	3	3	4	1	3	13	1	
2. cudzí jazyk	FRJ, RUJ	3	3	3	3		6	6	
Človek a hodnoty						2	0		
Etická výchova / náboženská výchova	ETV/NBV	1	1	-	-	2	0		
Človek a spoločnosť						5	0		
Občianska náuka	OBN	1	1	1		3	0		
Dejepis	DEJ	2	-	-	-	2	0		
Človek a príroda						3	0		
Chémia	CHE	1	1	1	-	3	0		
Matematika a práca s informáciami						10	2		
Matematika	MAT	2	2	2	1	2	1	8	2
Informatika	INF	1	1			-	2	0	
Zdravie a pohyb						8	0		
Telesná a športová výchova	TSV	2	2	2	2	8	0		
ODBORNÉ VZDELÁVANIE		14	16	20	22	72	4		
Teoretické vzdelávanie		6	8	11	10	35	4		
Ekonomika	EKO	2	2	2	2	8	0		
Marketing	MKT			1	2	1	3	1	
Účtovníctvo	UCT	-		2		2	0		
Právna náuka	PRN			1	1	2	0		
Geografia cestovného ruchu	GOR		1	1	1	3	0		
Služby v CR	SRH	2	2	2	2	8	0		

Dejiny kultúry	DEK	1	1			2	0
Manažment podnikov cestovného ruchu	MPC		1	2	2	1	5
Spoločenská komunikácia	KMM	1	1			2	0
Praktické vyučovanie		8	8	9	12	37	0
Administratíva a korešpondencia	ADK	2	1			3	0
Aplikovaná informatika	API			2	2	1	4
Cvičenia zo služieb CR	CRC				3	1	3
Odborná prax	PRX	6	7	7	7	27	0
Spolu		33	34	33	32	132	14
Účelové kurzy		1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	Spolu	
Kurz pohybových aktivít v prírode	PAP	5d/35h zimné športy	3d/15-30h letné športy	-	-	8d/50-65h	
Kurz na ochranu života a zdravia	OŽaZ	-	-	3d/18h	-	3d/18h	
Účelové cvičenia (1d / 6h v každom polroku)		2d/12h	2d/12h	-	-	4d/24h	

Poznámky k učebnému plánu pre 4-ročné študijné odbory s praktickým vyučovaním formou odbornej praxe (M)

- Výučba slovenského jazyka a literatúry sa realizuje s dotáciou v rozsahu minimálne 3 hodiny týždenne v každom ročníku.
- Vyučuje sa jeden z cudzích jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba cudzieho jazyka sa realizuje s minimálnou dotáciou 3 hodiny týždenne v každom ročníku. Ďalší cudzí jazyk sa môže vyučovať ako voliteľný predmet z časovej dotácie disponibilných hodín. Druhý cudzí jazyk je povinne voliteľný v študijnom odbore ekonomické lýceum.
- Predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 20 žiakov. Na vyučovanie predmetu etická výchova alebo náboženská výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 20. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov. Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ predmet náboženstvo (podľa konfesie). Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.
- Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je predmet dejepis, občianska náuka.
- Predmety fyzika, chémia, biológia sa vyberajú a vyučujú podľa ich účelu v oblasti odboru štúdia.
- Výučba matematiky sa realizuje s dotáciou v rozsahu minimálne 1,5 hodiny týždenne v každom ročníku.
- V prípade, že škola učí informatiku v prepojení s konkrétnym študijným odborom (t. j. aplikovanú informatiku) presunie sa dotácia 2 hodín týždenne z kategórie všeobecnovzdelávacích predmetov do kategórie odborných predmetov.
- Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do viachodinových celkov.
- Na odbornej praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Súčasťou predmetu odborná prax je prax organizovaná súvisle, ktorú žiaci absolvujú počas štúdia v 2. a 3. ročníku (alebo 4. ročníku podľa oblasti/špecializácie) v rozsahu minimálne 10 pracovných dní, 7 hodín denne.
- Disponibilné hodiny sú spoločné pre všeobecné a odborné vzdelávanie, škola ich použije pri dopracovaní školského vzdelávacieho programu. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade a po prerokovaní so zmluvnými zamestnávateľmi poskytujúcimi praktické vyučovanie. Na posilnenie hodinovej dotácie odborného výcviku môže škola využiť aj hodiny praktických cvičení.
- Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou a radou školy rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vyučovania a praktického vyučovania možno spájať do viachodinových celkov.
- Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a môže sa organizovať aj kurz pohybových aktivít v prírode. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s

týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v treťom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín. Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňujú sa v 1. a v 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Kurz pohybových aktivít v prírode sa organizuje vo forme lyžiarskeho kurzu, snoubordingového kurzu alebo plaveckého kurzu.

- m. Stredné odborné školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením plnia rovnaké ciele ako stredné odborné školy pre intaktných žiakov. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby jeho konečné výsledky zodpovedali profilu absolventa. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením (dĺžka, formy výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, personálne, materiálno- technické a priestorové zabezpečenie ap.) stanovujú vzdelávacie programy vypracované podľa druhu zdravotného znevýhodnenia.
- n. Počet týždenných vyučovacích hodín v školského vzdelávacieho programoch je za celé štúdium minimálne 132 hodín, maximálne 140 hodín. Výučba sa realizuje v 1., 2. a 3. ročníku v rozsahu 33 týždňov, vo 4. ročníku v rozsahu 30 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na kurz na ochranu života a zdravia a kurzy pohybových aktivít v prírode ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie maturitnej skúšky.

9 UČEBNÉ OSNOVY ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6355 M SLUŽBY V CESTOVNOM RUCHU

Učebné osnovy predmetov pre odbor pracovník marketingu sú spracované v samostatných dokumentoch podľa jednotlivých ročníkov.

10 INFORMÁCIA O MATERIÁLNO-TECHNICKOM A PERSONÁLNO M ZABEZPEČENÍ

Škola disponuje veľmi dobrým materiálnym vybavením odborných učební v súlade s normatívom materiálno-technického a priestorového vybavenia odboru ako aj personálnym zabezpečením výučby v danom študijnom odbore Škola pripravuje žiakov aj v odbore 6405 K pracovník marketingu, pracovníčka marketingu, čo zabezpečuje aj značnú časť normatívu vybavenia novo pripravovaného študijného odboru.

Informácia o materiálno-technickom zabezpečení školy a o personálnom zabezpečení je súčasťou dokumentu Informácia o pedagogicko-organizačnom a materiálno-technickom zabezpečení výchovnovzdelávacieho procesu pre aktuálny školský rok, ktorá podľa §5 ods. 7, bod I. zákona 598/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola schválená zriaďovateľom a vyjadrením Rady školy.

11 VNÚTORNÝ SYSTÉM HODNOTENIA A KONTROLY ŽIAKOV

Pri hodnotení výsledkov žiakov ŠkVP vychádza zo Zákona o výchove a vzdelávaní č. 245/2008 Z.z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov a jeho novelizácií a z Metodického pokynu MŠVVaŠ SR na hodnotenie a klasifikáciu žiakov č. 21/2011¹. Pri hodnotení sa postupuje antidiskriminačne, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hotelová akadémia je svojím zameraním špecifická odborná škola, ktorá pripravuje žiakov pre povolania v hotelierstve, gastronómii, cestovnom ruchu a obchode. Učitelia pravidelne sledujú pokroky svojich žiakov, ktoré aj morálne oceňujú.

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Pri slovnom hodnotení zohľadňujeme individuálne schopnosti žiaka dôležité je vyhodnocovanie prepojenia vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva priebežne slovným hodnotením, klasifikáciou a kombináciou klasifikácie a slovného hodnotenia. Sumárne hodnotenie prvého a druhého polroka je prostredníctvom klasifikačných stupňov výborný, chválibečný, dobrý, dostatočný, nedostatočný a správanie je klasifikované stupňami veľmi dobré, uspokojivé, menej uspokojivé, neuspokojivé. Celkové hodnotenie sa vyjadruje podľa § 55a zákona 245/2008 Z.z. prospel s vyznamenaním, prospel veľmi dobre, prospel a neprospel.

Pri hodnotení a klasifikácii žiakov s vývinovými poruchami alebo so zdravotným postihnutím sa zohľadňuje jeho porucha alebo postihnutie pri hodnotení školského výkonu.

Žiaci musia byť oboznámení so stupnicou hodnotenia pre každý predmet. Vyučujúci na začiatku školského roka oboznámia žiakov a triedni učitelia na prvom rodičovskom združení aktívne oboznámia rodičov s platnými stupnicami hodnotenia pre jednotlivé predmety.

Hodnotenie je jednou z činností kontroly vyučovacieho procesu, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Musí spĺňať tieto funkcie:

diagnostická	určuje mieru vedomostí, zručností, postojov žiakov a jeho nedostatkov
prognostická	identifikuje zodpovedajúce predpoklady, možnosti a potreby ďalšieho vývoja žiakov
motivačná	ovplyvňuje pozitívnu motiváciu žiakov
výchovná	formuje pozitívne vlastnosti a postoje žiakov
informačná	dokumentuje výsledky vzdelávania
rozvíjajúca	ovplyvňuje sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov
spätnoväzbová	vplyva na revidovanie procesu výučby

ŠkVP akceptuje odporúčané postupy na kontrolu a hodnotenie žiakov ŠVP 62, 63 – 64, Ekonomické vedy, Ekonomika a organizácia obchodu a služieb uvedené v prílohe č. 2²

¹ Metodický pokyn č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Zdroj:

<https://www.minedu.sk/metodicky-pokyn-c-212011-na-hodnotenie-a-klasifikaciju-ziakov-strednych-skol/>

² Odporúčané postupy na kontrolu a hodnotenie žiakov, ŠVP 62, 63 – 64, Ekonomické vedy, Ekonomika a organizácia obchodu a služieb, príloha 2 (str. 344). Zdroj: https://siov.sk/wp-content/uploads/2019/02/SVP_62_Ekonomicke_vedy_63-64_Ekonomika_a_organizacia_obchod_a_sluzby-1.pdf

Kritériá hodnotenia závisia od hodnotených vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a sú definované osobitne pre

- slovenský jazyk a literatúru – článok 6,
- cudzí jazyk – článok 7,
- dejepis, geografia, občianska náuka – článok 8,
- matematika – článok 10,
- informatika – článok 11,
- telesná a športová výchova – článok 16,
- odborné predmety – článok 17.

Stupeň hodnotenia	Škála hodnotenia v %	Popis kvalitatívneho hodnotenia žiaka
Výborný	100 – 90	<ol style="list-style-type: none"> 1) Poznatky, fakty, pojmy, definície a zákonitosti – celistvo, presne a úplne a chápe vzťahy medzi nimi, 2) pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti, 3) samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí, 4) myslí logicky správne, zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť, 5) jeho ústny a písomný prejav je správny, presný a výstižný, 6) výsledky jeho činnosti sú kvalitné, iba s menšími nedostatkami, 7) je schopný samostatne študovať vhodné texty.
Chváľitebný	89 – 75	<ol style="list-style-type: none"> 1) Poznatky, fakty, pojmy, definície a zákonitosti – chápe v podstate celistvo, presne a úplne, 2) pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti, 3) samostatne a produktívne alebo s menšími podnetmi učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí, 4) myslí správne, v jeho myslení sa prejavuje logika a tvorivosť, 5) jeho ústny a písomný prejav máva menšie nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti, 6) kvalita výsledkov činnosti je spravidla bez podstatných nedostatkov, 7) je schopný samostatne alebo s menšou pomocou študovať vhodné texty.
Dobry	74 – 60	<ol style="list-style-type: none"> 1) V celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných poznatkov, faktov, pojmov, definícií a zákonitostí má nepodstatné medzery, 2) Požadované intelektuálne a motorické činnosti nevykonáva vždy presne. Podstatnejšie nepresnosti a chyby vie za pomoci učiteľa korigovať. 3) Osvojené vedomosti a zručnosti aplikuje pri riešení teoretických a praktických úloh s chybami. Uplatňuje poznatky a hodnotí javy a zákonitosti podľa podnetov učiteľa. 4) Jeho myslenie je vcelku správne, nie je vždy tvorivé 5) V ústnom a písomnom prejave má nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. 6) V kvalite výsledkov jeho činnosti sú častejšie nedostatky. 7) je schopný samostatne študovať podľa návodu učiteľa.

Dostatočný	59 – 40	<ol style="list-style-type: none"> 1) V celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných vedomostí má závažné medzery, 2) pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností je málo pohotový a má väčšie nedostatky, 3) V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú závažné chyby. Pri využívaní vedomostí pri výklade a hodnotení javov je nesamostatný. 4) V logickosti myslenia sa vyskytujú závažné chyby a myslenie je spravidla málo tvorivý, 5) jeho ústny a písomný prejav má spravidla závažné nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti 6) závažné nedostatky a chyby vie žiak za pomoci učiteľa opraviť 7) pri samostatnom štúdiu má veľké nedostatky.
Nedostatočný	39 – 0	<ol style="list-style-type: none"> 1) Neosvojil si vedomosti požadované celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné nedostatky. 2) Jeho schopnosť vykonávať požadované intelektuálne a praktické činnosti má veľmi podstatné nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú veľmi závažné chyby. 3) Pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí nevie svoje vedomosti uplatniť, a to ani na podnet učiteľa 4) Neprejavuje samostatnosť v myslení, vyskytujú sa u neho časté logické nedostatky. 5) v ústnom a písomnom prejave má závažné nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti, 6) závažné nedostatky a chyby nevie opraviť ani s pomocou učiteľa, 7) nevie samostatne študovať.

Percentuálna klasifikačná stupnica pre študijné odbory schválená pedagogickou radou a predmetovými komisiami:

Úspešnosť v %	Známka	Hodnotenie
100% – 90%	1	výborný
89% – 75%	2	chválitebný
74% – 60%	3	dobry
59% – 40 %	4	dostatočný
39% – 0%	5	nedostatočný

11.1 Kritéria hodnotenia predmetov:

Predmet	Kritériá												
Slovenský jazyk a literatúra	<p>Na hodinách slovenského jazyka a literatúry vyučujúci skúšajú priebežne celé klasifikačné obdobie a výsledná známky pozostáva jednak zo všetkých zložiek – slovenský jazyk, sloh, literatúra a taktiež z písomných prejavov a ústnych odpovedí. Z gramatiky najväčšiu hodnotu má pravopisný diktát písaný jedenkrát za polrok.</p> <p>Hodnotenie diktátu</p> <table border="1" data-bbox="486 495 1040 712"> <thead> <tr> <th>Počet chýb</th> <th>Hodnotenie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0 – 1</td> <td>Výborný</td> </tr> <tr> <td>2 – 3</td> <td>Chválitebný</td> </tr> <tr> <td>4 – 6</td> <td>Dobry</td> </tr> <tr> <td>7 – 9</td> <td>Dostatočný</td> </tr> <tr> <td>10 a viac</td> <td>Nedostatočný</td> </tr> </tbody> </table> <p>Pravidelne v každom klasifikačnom období sa píše jedna kontrolná práca, v ktorej vyučujúci hodnotí formálnu, obsahovú a pravopisnú stránku jednou známku. Hodnotenie reflektuje na požiadavky hodnotenia z usmernenia pre hodnotenie maturitných písomiek. V priebehu klasifikačného obdobia sa žiaci hodnotia z jednotlivých tematických okruhov (hlavne z literatúry) aj formou testov, ktoré si vyučujúci zväčša zostavuje sám.</p> <p>Vyučujúci kladú najväčší dôraz na ústnu odpoveď, pri ktorej usmerňujú jednak spisovnú výslovnosť ako i súvislé vyjadrovanie k danej téme. Je snahou vyučujúcich, aby každý žiak ústne odpovedal aspoň dvakrát v priebehu klasifikačného obdobia i keď v učebných odboroch pri väčšom počte žiakov to nie je vždy možné dosiahnuť.</p>	Počet chýb	Hodnotenie	0 – 1	Výborný	2 – 3	Chválitebný	4 – 6	Dobry	7 – 9	Dostatočný	10 a viac	Nedostatočný
Počet chýb	Hodnotenie												
0 – 1	Výborný												
2 – 3	Chválitebný												
4 – 6	Dobry												
7 – 9	Dostatočný												
10 a viac	Nedostatočný												
Cudzí jazyk angličtina, nemčina, ruština, francúzština	<p>Vyučujúci cudzích jazykov skúšajú na hodinách priebežne počas celého klasifikačného obdobia všetky štyri zručnosti – čítanie, rozprávanie, písanie a počúvanie s porozumením. Zvládnutie učiva sa po každej prebratej lekcii overuje v písomnom teste.</p> <p>V každom klasifikačnom období píše žiaci v študijných odboroch jednu písomnú prácu vo forme eseje, listu, správy a pod., ktorej hodnotenie sa zhoduje s hodnotením a pokynmi, ktoré boli vydané v súvislosti s novou koncepciou maturitnej skúšky. Jazykové zručnosti sú u žiakov preverované i ústnou formou. Klasifikácia a hodnotenie ústnej odpovede v študijných odboroch sa zhoduje s hodnotením a pokynmi, ktoré boli vydané v súvislosti s novou koncepciou maturitnej skúšky. Pri klasifikácii ústnej odpovede v učebných odboroch sa zohľadňuje množstvo gramatických chýb, rozsah použitej slovnej zásoby, výslovnosť. Znamka sa potom určuje podľa toho, ako tieto faktory ovplyvňujú celkovú zrozumiteľnosť hovorenej reči žiaka a celkovú komunikáciu.</p> <table border="1" data-bbox="486 1816 1383 1998"> <thead> <tr> <th>Komunikácia a zrozumiteľnosť</th> <th>Hodnotenie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>mierne narušená</td> <td>Chválitebný</td> </tr> <tr> <td>viac narušená</td> <td>Dobry</td> </tr> <tr> <td>silne narušená</td> <td>Dostatočný</td> </tr> <tr> <td>nezrozumiteľná</td> <td>Nedostatočný</td> </tr> </tbody> </table>	Komunikácia a zrozumiteľnosť	Hodnotenie	mierne narušená	Chválitebný	viac narušená	Dobry	silne narušená	Dostatočný	nezrozumiteľná	Nedostatočný		
Komunikácia a zrozumiteľnosť	Hodnotenie												
mierne narušená	Chválitebný												
viac narušená	Dobry												
silne narušená	Dostatočný												
nezrozumiteľná	Nedostatočný												

<p>Občianska náuka Etická výchova Dejepis</p>	<p>Študenti počas klasifikačného obdobia pripravujú k preberanému učivu referáty, ktorými dopĺňajú učivo. Úlohy, ktoré dostávajú sú na overenie poznatkov v živote spoločnosti, preto sú hodnotené. Témy projektov zadá buď vyučujúci alebo si ich študent individuálne volí s dôrazom na preberané učivo. Dôležitou súčasťou hodnotenia je obhajoba projektu.</p> <p>Vyučujúci hodnotí študentov v priebehu klasifikačného obdobia aj formou testov, ktoré si pripravuje sám. Výsledky hodnotí percentuálne, čomu zodpovedá aj známka.</p> <p>Hodnotené predmety:</p> <table border="1" data-bbox="491 629 1369 869"> <thead> <tr> <th>Predmet</th> <th>Ročník</th> <th>Podklady pre hodnotenie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>OBN</td> <td>prvý</td> <td>1x ústne, 2x písomne, úlohy</td> </tr> <tr> <td>OBN</td> <td>druhý</td> <td>1x ústne, 2x písomne, úlohy,</td> </tr> <tr> <td>OBN</td> <td>tretí</td> <td>1x ústne, 2x písomne, úlohy, referáty</td> </tr> <tr> <td>ETV</td> <td>prvý</td> <td>1x ústne, projekty, pochvaly</td> </tr> <tr> <td>ETV</td> <td>druhý</td> <td>1x ústne, projekty, pochvaly</td> </tr> <tr> <td>DEJ</td> <td>prvý</td> <td>1x ústne, 2x písomne, projekt, test</td> </tr> </tbody> </table>	Predmet	Ročník	Podklady pre hodnotenie	OBN	prvý	1x ústne, 2x písomne, úlohy	OBN	druhý	1x ústne, 2x písomne, úlohy,	OBN	tretí	1x ústne, 2x písomne, úlohy, referáty	ETV	prvý	1x ústne, projekty, pochvaly	ETV	druhý	1x ústne, projekty, pochvaly	DEJ	prvý	1x ústne, 2x písomne, projekt, test
Predmet	Ročník	Podklady pre hodnotenie																				
OBN	prvý	1x ústne, 2x písomne, úlohy																				
OBN	druhý	1x ústne, 2x písomne, úlohy,																				
OBN	tretí	1x ústne, 2x písomne, úlohy, referáty																				
ETV	prvý	1x ústne, projekty, pochvaly																				
ETV	druhý	1x ústne, projekty, pochvaly																				
DEJ	prvý	1x ústne, 2x písomne, projekt, test																				
<p>Matematika</p>	<p>Žiaci sú hodnotení na základe písomného a ústneho skúšania. Celohodinové kontrolné práce sa píše dvakrát za rok – polročná a koncoročná. Počas preberania tematického celku sa píše 2 – 3 kratšie písomné práce. Kratšie písomné práce (10-minútovky, 20-minútovky) môžu mať prísnejšiu stupnicu, podľa náročnosti písomky.</p> <p>Každý žiak je v priebehu polroka priemerne dvakrát ústne vyskúšaný pred celou triedou. Jeho hodnotenie je vždy pred celou triedou zdôvodnené. Pri ústnom skúšaní dodržiavame klasifikačný poriadok, ktorý presne určujú metodické pokyny vydané ministerstvom školstva.</p> <p>Žiaci, ktorí sa zapoja do korešpondenčného matematického seminára a sú úspešní alebo získajú úspešného riešiteľa v niektorej matematickej súťaži, sú ohodnotení jednotkou. Pri polročnej a koncoročnej klasifikácii môže výslednú známku tiež ovplyvniť kladný vzťah žiaka k matematike, jeho aktivita a snaha na hodinách.</p>																					
<p>Informatika Aplikovaná informatika</p>	<p>Žiaci sú hodnotení na základe ústneho, písomného i praktického skúšania.</p> <p>Ústne skúšanie na hodinách informatiky prebieha väčšinou za účelom zopakovania nového učiva na začiatku hodiny – žiaci sú hodnotení známkou alebo „+“. Na konci hodiny má ústne skúšanie overiť, či žiaci pochopili učivo, ale nie sú za to hodnotení známkou.</p> <p>Písomné skúšanie sa robí formou 10-minútového testu u žiakov, s ktorými sa preberajú teoretické základy informatiky. V priebehu polroka sa píše priemerne 2 takéto písomné práce.</p> <p>Praktické skúšanie je na hodinách informatiky najpoužívanejšou formou kontroly vedomostí a praktických zručností žiakov pri práci s počítačom a počítačovými aplikáciami. Prebieha formou kontrolných cvičení po prebratí tematického celku (2 – 4-krát za polrok) a jedno</p>																					

	<p>komplexné cvičenie v podobe výstupu z danej aplikácie (1-krát za polrok).</p> <p>Žiaci sú pri písomnom a praktickom skúšaní hodnotení známku, ktorá je výsledkom súčtu bodov za jednotlivé (teoretické a praktické) úlohy. Stupnica je rovnaká pre študijné aj učebné odbory, pretože náročnosť je zohľadnená pri tvorbe otázok.</p> <p>Pri polročnej a koncoročnej klasifikácii je dôraz kladený na praktické zvládnutie danej aplikácie, pričom východisko tvoria známky dosiahnuté vo výstupoch, kontrolných cvičeniach, písomných a ústnych preskúšaniach, ale tiež aktivita a snaha na hodinách, ktorú je možné doložiť množstvom cvičení vypracovaných na hodinách v podobe súborov ukladaných na učiteľskom počítači.</p> <p>Polročná a koncoročná známka je váženým aritmetickým priemerom známok dosiahnutých v priebehu celého polroka.</p>
Geografia	<p>Žiaci sú hodnotení písomnou a ústnou formou. Žiak je ústne skúšaný 1-krát za polrok pred celou triedou podľa platného klasifikačného poriadku. Písomná previerka formou testu sa píše po každom tematickom celku</p> <p>Pri polročnej a koncoročnej klasifikácii sa zohľadňuje aktivita žiaka. Súčasťou hodnotenia je prezentácia na zadanú tému 1-krát za polrok.</p>
Telesná a športová výchova	<p>Žiaci sú hodnotení na základe praktickej činnosti a pomocného ústneho skúšania formou vedomostných testov z pravidiel športových hier (volejbalu, basketbalu, florbalu), teoretických hodín (z olympizmu, ...) a atletiky s prihliadnutím na individuálne predpoklady žiaka. Žiaci sú hodnotení zo základného učiva: diagnostiky pohybovej výkonnosti (testy VPV), športových hier (volejbalu, basketbalu a netradičnej hry florbal), gymnastiky, atletiky, jumpingu, korčuľovania, zimného kurzu – lyžovania, letného kurzu – turistiky a účelových cvičení.</p> <p>Čiastočne a úplne oslobodení žiaci od TSV sú povinní do konca septembra doniesť predpísané tlačivo potvrdené lekárom, na základe ktorého riaditeľ školy rozhodne o oslobodení z predmetu. Klasifikácia žiakov oslobodených od predmetu rozhodnutím riaditeľa školy je v súlade s §55a zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní.</p> <p>Hodnotenie žiakov</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zvládnutie pohybových zručností a herných činností, kombinácií a systémov v športových hrách podľa vzdelávacích štandardov z TSV (Melicher, Slezák 2004). 2. Osvojenie si poznatkov zo základného a výberového učiva (pravidiel športových hier, atletiky). 3. Vzťah žiaka k pohybovej činnosti, TSV, účasť na hodinách, aktivita žiaka, nosenie si úboru na hodiny. 4. Reprezentácia školy a triedy na športových súťažiach.

	<p>Pri hodnotení testov pohybovej výkonnosti, atletiky a šplhu sú žiaci dopredu oboznámení hodnotiacimi tabuľkami pre 1. až 5. ročník stupnicou škály od 1 do 5. Žiak sa hodnotí podľa výšky a váhy, hodnotí sa aj snaha opraviť a zlepšiť si výkon. Pri hodnotení súčinnosti žiaka v hre využívame hodnotenie skupín – kooperatívnu metódu, slabší žiaci majú možnosť získať lepšiu známku.</p> <p>Pri polročnej a koncoročnej klasifikácii môže výslednú známku tiež ovplyvniť kladný vzťah žiaka k telesnej výchove, jeho aktivita, účasť a snaha na hodinách, reprezentácia školy a triedy na športových súťažiach, tvorba prezentácií na teoretické hodiny. Za polrok je žiak hodnotený priemerne 8 – 10 známkami. Telesná a športová výchova je aj výchovný predmet, hodnotíme najmä aktivitu žiaka, chcieť sa hýbať, starať sa o zdravie, snahu zvyšovať telesnú zdatnosť.</p>																																							
<p>Odborné predmety</p>	<p>Žiaci sú hodnotení ústne, písomne a praktickou úlohou. Ďalšími podkladmi pre hodnotenie sú seminárne práce, projektové úlohy a tvorba žiackeho portfólia.</p> <p>Podklady pre hodnotenie</p> <p style="text-align: center;">Teoretické vzdelávanie</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Predmet</th> <th style="text-align: left;">Ročník/hodinová dotácia</th> <th style="text-align: left;">klasifikácia</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="4" style="vertical-align: middle;">EKO</td> <td>prvý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>druhý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>tretí/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>štvrtý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td rowspan="4" style="vertical-align: middle;">MKT</td> <td>druhý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>tretí/1</td> <td>2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>štvrtý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>UCT</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">PRN</td> <td>treťou/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>štvrtý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">MPC</td> <td>druhý/1</td> <td>2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>treťou/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">GOR</td> <td>štvrtý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td>treťou/1</td> <td>2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia</td> </tr> <tr> <td></td> <td>štvrtý/2</td> <td>2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia</td> </tr> </tbody> </table>	Predmet	Ročník/hodinová dotácia	klasifikácia	EKO	prvý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	druhý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	tretí/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	MKT	druhý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia	tretí/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia	UCT	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	PRN	treťou/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	MPC	druhý/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia	treťou/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	GOR	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia	treťou/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia		štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia
Predmet	Ročník/hodinová dotácia	klasifikácia																																						
EKO	prvý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
	druhý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
	tretí/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
MKT	druhý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia																																						
	tretí/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia																																						
	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia																																						
	UCT	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
PRN	treťou/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
MPC	druhý/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia																																						
	treťou/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
GOR	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						
	treťou/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia																																						
	štvrtý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia																																						

		prvý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
	SRH	druhý/2	2 ústne hodnotenia 4 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
		tretí/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
		štvrtý/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
	DKM	prvý/2	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia
Praktická príprava			
Predmet		Ročník/hodinová dotácia	klasifikácia
		prvý/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
	ASC	druhý/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
		tretí/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
		štvrtý/1	2 ústne hodnotenia 2 písomné hodnotenia 2 praktické hodnotenia
	PWU	druhý/2	2 praktické hodnotenia 2 prezentácie 2 didaktické testy
		tretí/3	2 praktické hodnotenia 2 prezentácie, seminárne práce 2 didaktické testy
	PFK	prvý/2	2 praktické hodnotenia 2 prezentácie
		druhý/1	2 seminárne práce 2 prezentácie
	ADK	prvý/2	6 odpisov textu na presnosť 2 súvislé príkaldy
		druhý/1	3 odpisy textu na presnosť 3 súvislé príklady
	API	tretí/2	4 súvislé problémové úlohy ECDL
		štvrtý/2	4 súvislé problémové úlohy ECDL
	OXC	tretí/5	Projektové vyučovanie Praktická úloha
		štvrtý/6	Projektové vyučovanie Praktické úloha

11.2 Kritériá hodnotenia a klasifikácie správania žiaka

Klasifikáciu správania žiaka navrhuje triedny učiteľ po prerokovaní s učiteľmi a schvaľuje riaditeľ po prerokovaní v pedagogickej rade. Pri hodnotení a klasifikácii správania žiaka sa zohľadňuje plnenie ustanovení školského poriadku a ďalších vnútorných predpisov školy a dodržiavanie stanovených pravidiel správania, ľudských práv a práv dieťaťa, dodržiavanie mravných zásad správania sa v škole a na verejnosti počas aktivít súvisiacich so štúdiom na strednej škole. Pri klasifikácii správania sa v jednotlivých prípadoch (najmä u žiakov so ŠVVP – napr. žiaci chorí a oslabení) prihliada na zdravotný stav žiaka.

Správanie žiaka sa klasifikuje podľa kritérií:

Stupeň hodnotenia	Popis kvalitatívneho hodnotenia správania žiaka
Velmi dobré	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dodržiava ustanovenia školského poriadku a ďalších vnútorných predpisov školy a riadi sa nimi, 2. dodržiava morálne zásady a pravidlá spolunažívania v kolektíve a vo vzťahu k učiteľom, 3. ojedinele sa môže dopustiť menej závažných previnení.
Uspokojivé	<ol style="list-style-type: none"> 1. Správanie je v súlade s ustanoveniami školského poriadku a ustanoveniami ďalších vnútorných predpisov školy, 2. dodržiava morálne zásady a pravidlá spolunažívania vzhľadom k spolužiakom a učiteľom, 3. dopustí sa závažnejšieho priestupku alebo sa opakovane dopúšťa menej závažných priestupkov voči ustanoveniu školského poriadku.
Menej uspokojivé	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopustí závažného priestupku voči školskému poriadku a voči ďalším vnútorným predpisom školy alebo sa aj po udelení druhého stupňa klasifikácie správania dopúšťa závažnejších priestupkov voči morálnym zásadám a pravidlám spolunažívania, 2. porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb.
Neuspokojivé	<ol style="list-style-type: none"> 1. Správanie je v rozpore s ustanoveniami školského poriadku a s ustanoveniami ďalších vnútorných predpisov školy, s právnymi a etickými normami spoločnosti, 2. výrazne porušuje ľudské práva spolužiakov, pedagogických zamestnancov alebo ďalších osôb, 3. dopustí sa závažných previnení, ktorými vážne ohrozuje výchovu ostatných žiakov, 4. zámerne narúša činnosť žiackeho kolektívu.

12 VZDELÁVANIE CUDZINCŮV

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 146 ods. 1) vymedzuje deti cudzincov ako:

- deti osôb, ktoré sú občanmi iného štátu alebo osôb bez štátnej príslušnosti, s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky;
- deti žiadateľov o udelenie azylu na území Slovenskej republiky;
- deti Slovákov žijúcich v zahraničí;
- deti ako žiadatelia o udelenie azylu;
- deti ako cudzinci, ktorí sa nachádzajú na území SR bez sprievodu zákonného zástupcu.

Vzdelávanie detí cudzincov v regionálnom školstve je legislatívne zabezpečené § 146 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa tohto zákona (§ 146 ods. 2) sa deťom cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky, deťom žiadateľov o udelenie azylu a deťom Slovákov žijúcich v zahraničí „poskytuje výchova a vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie v školách za tých istých podmienok ako občanom Slovenskej republiky“.

Podmienky vzdelávania detí cudzincov v školách v Slovenskej republike upravuje:

- zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 146 Vzdelávanie cudzincov
- zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 10 ods. 12
- zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení
- Metodický pokyn Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 21/2011 na hodnotenie žiakov strednej školy.

Vzdelávanie žiakov z Ukrajiny je podľa aktuálnych a platných usmernení nariadení MŠVVaŠ uvedených na webovej stránke ministerstva.³

13 PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI ŠTUDIJNÉHO ODBORU 6355 M SLUŽBY V CESTOVNOM RUCHU

Platná legislatíva označuje názvom žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“) žiakov s mentálnym, zmyslovým alebo telesným postihnutím, zdravotne oslabených alebo chorých, s narušenou komunikačnou schopnosťou, so špecifickými poruchami učenia alebo správania sa, s poruchou autistického spektra, s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu, tiež žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia (rómske etnikum, imigranti). Špecifickou skupinou žiakov so ŠVVP sú žiaci mimoriadne nadaní.

V posledných rokoch sa výrazne zmenila filozofia výchovy a vzdelávania takýchto žiakov, presadzuje sa ich integrácia do bežných škôl, spolu s utváraním špecifických vzdelávacích podmienok zohľadňujúcich ich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Žiaci so ŠVVP majú právo na to, aby im spoločnosť poskytovala rovnaké príležitosti a podnety na ich vývin, ako poskytuje ich zdravým rovesníkom. Pri integrácii žiaka so ŠVVP do bežnej školy (integrácia individuálna, v špeciálnych triedach) treba brať do úvahy v prvom rade prospech konkrétneho žiaka - druh a stupeň jeho postihnutia. V niektorých prípadoch poskytujú žiakom s určitým typom a stupňom zdravotného postihnutia najvhodnejšiu formu vzdelávania segregované špeciálne školy pre žiakov so zdravotným postihnutím.

Cieľom integračných snáh je podpora socializácie týchto žiakov, ich lepšia príprava pre bežný občiansky i profesionálny život. Súčasne sa podporuje prístup majoritnej spoločnosti k akceptácii ľudí so zdravotným postihnutím či sociálnym znevýhodnením.

Nevyhnutnou súčasťou integrácie žiakov so ŠVVP do bežných škôl je efektívny výchovno-poradenský servis (špeciálno-pedagogické, psychologické, sociálne, kariérové poradenstvo ako súčasť výchovného poradenstva v školstve) pre žiakov, rodičov a učiteľov.

V zmysle Európskej sociálnej charty sa vytvárajú podmienky pre uplatnenie práva žiakov so ŠVVP na slobodnú voľbu povolania, ktorá zohľadňuje ich predpoklady, zvyškový potenciál, potreby trhu práce, v neposlednom rade aj aplikáciu predpisov týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

---

³ Príchod nového žiaka z Ukrajiny. Zdroj: <https://www.minedu.sk/prichod-noveho-ziaka-z-ukrajiny/>

Pri rozpracovávaní štátneho vzdelávacieho programu do školského vzdelávacieho programu pre integrovaných žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami treba osobitne zvážiť:

- charakter študijného odboru (profilové predmety), požiadavky povolání, na ktoré pripravuje, na fyzické a zdravotné spôsobilosti jednotlivca, druh a stupeň zdravotného postihnutia, zvyškový potenciál; nevyhnutné je rešpektovať kontraindikácie určitého zdravotného postihnutia alebo narušenia pre prípravu v niektorom učebnom odbore pre výkon určitých povolání v dôsledku ohrozenia bezpečnosti svojej a iných ľudí,
- možnosti profesionálneho uplatnenia sa jednotlivca po skončení odborného vzdelávania a prípravy, zvýšenie možností jeho včlenenia sa do občianskej spoločnosti,
- možnosti formálnej adaptácie vzdelávacieho programu (modifikácia obsahu vzdelávania, úprava organizácie vyučovania, úprava formy vykonania prijímacej alebo záverečnej skúšky, úprava vyučovacích metód, úprava foriem bežného skúšania a preverovania vedomostí, dĺžky štúdia, učebných plánov, pravidiel hodnotenia a klasifikácie žiakov so ŠVVP ap.); odporúča sa pritom využívať príslušné metodické usmernenia MŠSR,
- materiálno-technické zabezpečenie vzdelávania integrovaných žiakov so ŠVVP na bežnej škole – napr. zabezpečenie špeciálnych didaktických a kompenzačných pomôcok, zabezpečenie bezbariérového prístupu k učebniam, možnosti zníženia počtu žiakov v triedach a skupinách a pod.,
- personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania integrovaných žiakov so ŠVVP na bežnej škole – vytváranie individuálnych študijných plánov pre integrovaných žiakov, ich realizácia, zabezpečenie poradenského servisu pre žiakov, príp. ich rodičov (špeciálny pedagóg, psychológ, sociálny pracovník, asistent),
- možnosti spolupráce strednej školy so školskými poradenskými zariadeniami a so základnými školami v regióne, využitie spolupráce so sociálnymi partnermi (zamestnávateľia v regióne, občianske združenia zdravotne postihnutých, regionálne úrady práce, sociálnych vecí a rodiny) v regióne pri integrácii osôb so zdravotným postihnutím do bežnej spoločnosti,
- v neposlednom rade treba venovať primeranú pozornosť príprave pedagógov strednej školy, bežných žiakov, príp. ich rodičov na spolužitie so žiakmi so zdravotným a sociálnym znevýhodnením, osobitne ak ide o ťažké zdravotné postihnutie.

13.1 Vzdelávanie žiakov so zdravotným postihnutím

V Deklarácii práv zdravotne postihnutých osôb vo vyhlásení Valného zhromaždenia OSN je definovaná zdravotne postihnutá osoba ako “osoba, ktorá nie je schopná si zaistiť, úplne alebo čiastočne, potreby bežného spoločenského života v dôsledku vrodeného či získaného nedostatku fyzických alebo duševných schopností”. Zdravotne postihnuté osoby majú okrem iných práv právo na lekárske, psychologické a funkčné ošetrenie, vrátane protetických a ortopedických pomôcok, na liečebnú a sociálnu rehabilitáciu, vzdelanie, pracovnú rehabilitáciu, poradenstvo, pomoc pri pracovnom umiestnení a ďalšie služby, ktoré im umožnia maximálne rozvinúť ich schopnosti a zručnosti a urýchlia proces ich začlenenia alebo návratu do spoločnosti. Tieto práva sú zakotvené aj v Ústave SR v Čl. 38 v ods. 2, ktorý hovorí: Mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na osobitnú ochranu v pracovných vzťahoch a na pomoc pri príprave na povolanie.

Medzi žiakov so zdravotným postihnutím sú zaradení žiaci s mentálnym, zmyslovým alebo telesným postihnutím, zdravotne oslabení alebo chorí, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s vývinovými poruchami učenia alebo správania sa, s autistickým syndrómom alebo žiaci s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu.

Špeciálne vzdelávanie a odborná príprava pre žiakov so zdravotným postihnutím sa zabezpečuje formou individuálnej integrácie, integráciou v špeciálnej triede pre žiakov s určitým druhom postihnutia v bežnej strednej škole, alebo v špeciálnej škole pre zdravotne postihnutých žiakov. Podľa špecifických potrieb žiaka a požiadaviek odbornej prípravy je možné adaptovať štátny vzdelávací program, modifikovať obsah vzdelávania, upraviť organizáciu vyučovania, rozložiť do viacerých ročníkov, špecifické potreby zapracovať do individuálneho vzdelávacieho programu s využitím odbornej pomoci špeciálneho pedagóga (tiež triedneho učiteľa, výchovného poradcu, odborného lekára, dorastového lekára, školského psychológa, rehabilitačnej sestry). Formu špeciálneho vzdelávania žiaka treba dôsledne zväžiť podľa potrieb žiaka, druhu a stupňa jeho postihnutia, znevýhodnenia, charakteru vzdelávania, možností vytvoriť v bežnej škole špeciálne podmienky na vzdelávanie žiakov so zdravotným postihnutím.

Praktickú časť vzdelávania a odbornej prípravy žiakov so zdravotným postihnutím treba prispôbiť individuálnym potrebám a možnostiam žiaka s využitím vhodných učebných a kompenzačných pomôcok.

Do štátneho vzdelávacieho programu možno zaradiť špeciálne vyučovacie predmety, aj predmety špeciálno-pedagogickej starostlivosti, ktoré zodpovedajú špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám zdravotne postihnutých žiakov podľa druhu a stupňa postihnutia. V odôvodnených prípadoch, osobitne pri ťažkých zdravotných postihnutiach, možno vzdelávací program redukovať o niektorý vyučovací predmet.

13.1.1 Žiaci s telesným postihnutím

Pri zabezpečovaní podmienok na vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím sa dostáva do popredia úprava prostredia školy – prístup k budove, vstup do budovy, vyučovacie priestory v učebniach a dielňach, úprava hygienických zariadení, zabezpečenie dopravy do školy. Realizovaná úprava prostredia musí viesť k maximálnej samostatnosti žiakov za dodržania požiadaviek bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V tejto skupine žiakov s telesným postihnutím sú okrem žiakov s poruchami motoriky rozmanitej etiológie a stupňa aj žiaci so záchvatovými stavmi (hlavne epilepsiou), ktorých odborná príprava a následné umiestnenie na trhu práce je viac ako problémové.

Žiakov s telesným postihnutím možno integrovať do bežných stredných škôl buď individuálne, alebo do špeciálnej triedy bežnej strednej školy. Do špeciálnej triedy sa môže zaradiť dieťa len na základe písomného rozhodnutia o zaradení dieťaťa do špeciálnej triedy, ktoré sa vystavuje na základe komplexnej psychologickej, zdravotnej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky. Nakoľko špeciálne triedy patria do sústavy špeciálnych škôl, možno žiaka zaradiť do špeciálnej triedy len na základe súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Efektívna integrácia žiakov s telesným postihnutím do bežných stredných škôl predpokladá primeraný špeciálno-pedagogický, zdravotný, psychologický a sociálno-poradenský servis v škole (výchovný poradca, školský špeciálny pedagóg, školský psychológ, rehabilitačný pracovník, asistent), odbornú prípravu učiteľov a úpravu organizácie vzdelávania a odbornej prípravy. Nevyhnutná je spolupráca strednej školy so špecializovanými odbornými pracoviskami – špeciálno-pedagogickou poradňou, pedagogicko-psychologickou poradňou. Užitočná je spolupráca s občianskymi združeniami pre telesne postihnutých, so zamestnávateľmi v regióne zamestnávajúcimi telesne postihnutých (chránené dielne).

13.1.2 Žiaci s mentálnym postihnutím

Žiaci s mentálnym postihnutím sa vzdelávajú podľa špeciálnych vzdelávacích programov a individuálnych vzdelávacích plánov. Podmienkou efektívnej integrácie takýchto žiakov do bežných stredných škôl je primeraný špeciálno-pedagogický servis, odborná príprava učiteľov a úprava organizácie vzdelávania a odbornej prípravy.

13.1.3 Žiaci s poruchami sluchu

Pri vytváraní podmienok vzdelávania žiakov s poruchami sluchu integrovaných v bežnej strednej škole treba sa zamerať na formu komunikácie s nimi. Žiaci majú právo zvoliť si komunikačný prostriedok (posunková reč, kombinácia s hovorenou rečou, odzeraním); veľkou výhodou je zapájanie IKT, audiovizuálnej techniky do vyučovania žiakov s poruchami sluchu (internet, grafické znázornenie učiva, využitie web-kamery, dištančná komunikácia, chat, e-mail, mobil, televízia s teletextom, video kopírujúce aj skryté titulky ap.). Formu komunikácie prispôbovať podľa potrieb žiaka, stupňa jeho sluchového postihnutia. Vo vyučovaní v škole nevyhnutné dodržiavať pravidlá komunikácie so žiakmi s poruchami sluchu: hovoriť smerom k triede, používať názorné prostriedky – nákresy, grafy, komentovať neočakávané reakcie na sluchové podnety, overovať pochopenie nových pojmov. Zabezpečiť odhlučnenie tried. Zvýšenú pozornosť venovať písomným prejavom žiakov, hlavne ak slúžia na hodnotenie výsledkov; treba sa vystríhať pred formálnymi chybami, pred skreslením preukaznosti skutočných vedomostí žiakov.

Žiakov s poruchami sluchu možno integrovať do bežných stredných škôl buď individuálne, alebo do špeciálnej triedy bežnej strednej školy. Do špeciálnej triedy sa môže zaradiť žiak len na základe písomného rozhodnutia o jeho zaradení do špeciálnej triedy, ktoré sa vystavuje na základe komplexnej psychologickej, zdravotnej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky. Nakoľko špeciálne triedy patria do sústavy špeciálnych škôl, možno žiaka zaradiť do špeciálnej triedy len na základe súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Podmienkou efektívnej integrácie žiakov s poruchami sluchu do bežných stredných škôl je primeraný špeciálno-pedagogický a psychologický servis (školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca, školský psychológ), odborná príprava učiteľov a úprava organizácie vzdelávania a odbornej prípravy. V prípade potreby je možné zaradiť do učebného plánu sluchovo postihnutým žiakov strednej školy (kde dané postihnutie nie je kontraindikované pre výkon povolania) vyučovací predmet rozvoj komunikačných zručností. Vyučovať ho musí špeciálny pedagóg – surdopéd.

Strednej škole s integrovanými žiakmi so sluchovým postihnutím sa odporúča zabezpečiť spoluprácu so špecializovanými odbornými pracoviskami - špeciálno-pedagogická poradňa, pedagogicko-psychologická poradňa, pracovisko na zabezpečenie tlmočenia do posunkovej reči. Užitočná je spolupráca s občianskymi združeniami pre sluchovo postihnutých, so zamestnávateľmi v regióne vytvárajúcimi pracovné príležitosti pre sluchovo postihnutých.

13.1.4 Žiaci s poruchami zraku

Pre žiakov s poruchami zraku integrovaným v bežných stredných školách treba sprístupniť obsah vzdelávania v jednotlivých predmetoch vhodnou formou za využitia primeraných didaktických pomôcok, kompenzačných pomôcok (adaptácia učebných materiálov pomocou Brailovho písma, využitie elektronických alebo zvukových nosičov, reliéfnej podoby materiálov ap.). V písomnej komunikácii využívať čo najviac informačné a komunikačné technológie, aj s hlasovým výstupom. Podmienky odborného vzdelávania a prípravy čo najviac prispôbiť podmienkam výkonu povolania na trhu práce, zakomponovať prípravu na

využívanie kompenzačných pomôcok pri práci. Nevyhnutné je upraviť organizáciu vzdelávania a odbornej prípravy žiakov s poruchami zraku v bežných stredných školách (učebný plán, dĺžka vzdelávania, individuálny vzdelávací plán, modifikácia vyučovacích metód, spôsobu hodnotenia žiaka ap.).

Žiakov s poruchami zraku možno integrovať do bežných stredných škôl buď individuálne, alebo do špeciálnej triedy bežnej strednej školy. Do špeciálnej triedy sa môže zaradiť žiak len na základe písomného rozhodnutia o jeho zaradení do špeciálnej triedy, ktoré sa vystavuje na základe komplexnej psychologickej, zdravotnej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky. Nakoľko špeciálne triedy patria do sústavy špeciálnych škôl, možno žiaka zaradiť do špeciálnej triedy len na základe súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Podmienkou efektívnej integrácie žiakov s poruchami zraku do bežných stredných škôl je primeraný špeciálno-pedagogický a psychologický servis (školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca, školský psychológ), odborná príprava učiteľov a úprava organizácie vzdelávania a odbornej prípravy žiakov s poruchami zraku.

Strednej škole s integrovanými žiakmi so zrakovým postihnutím sa odporúča zabezpečiť spoluprácu so špecializovanými odbornými pracoviskami (špeciálno-pedagogická poradňa, pedagogicko-psychologická poradňa), tiež s občianskymi združeniami pre zrakovo postihnutých, so zamestnávateľmi v regióne vytvárajúcimi pracovné príležitosti pre zrakovo postihnutých.

13.1.5 Žiaci s autizmom

Ide o veľmi špecifickú skupinu žiakov so zdravotným postihnutím s veľmi rôznorodými predpokladmi, potrebami a požiadavkami na vzdelávanie. Integrácia do bežných škôl závisí od ich mentálnej úrovne, na spôsobe ich komunikácie s prostredím, na celkovom správaní žiakov. Pri začleňovaní žiakov s autizmom do školského prostredia treba dodržiavať niektoré zásady: čo najviac štruktúrovať vyučovanie (obsah, miesto aj čas), konkretizovať požiadavky, zabezpečiť maximálnu vizualizáciu informácií, vytvárať malé skupinky autistických žiakov, štruktúrovať teoretické vzdelávanie aj praktickú prípravu.

13.1.6 Žiaci so špecifickými vývojovými poruchami učenia

Počet žiakov so špecifickými vývojovými poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia, dyskalkúlia, dysortografia ai.) je veľmi vysoký, preto treba venovať tejto problematike primeranú pozornosť. Ide o žiakov významne ohrozených školskou neúspešnosťou a ďalšími rizikami vzniku sociálno-patologických javov, nakoľko toto postihnutie je skryté. Problémy v správaní, ktoré sa občas vyskytujú u týchto žiakov, možno zvyčajne zvládnuť bežnými výchovnými a poradenskými postupmi. Vo všeobecnosti ide o žiakov s priemerným nadaním (vyskytujú sa aj nadpriemerní jedinci) – intelektové prekážky v ďalšom vzdelávaní na stredných školách teda nie sú.

Je veľmi dôležité, aby boli pedagógovia dobre informovaní o možnostiach a prekážkach vo vzdelávaní žiakov so špecifickými vývojovými poruchami učenia, o individuálnych predpokladoch a potrebách konkrétnych žiakov. Potrebné je voliť vhodné metódy a formy vyučovania a hodnotenia výsledkov (individuálne tempo, nahradenie písania dlhých textov testami, špeciálne formy skúšania) a v niektorých prípadoch aj kompenzačné pomôcky (počítače – využitie korektúry textu, farebné čítanie, grafické počítačové programy).

Úspešná integrácia týchto žiakov na stredných školách, získanie odbornej kvalifikácie, je predpokladom a podmienkou ich úspešnej integrácie do života, na trhu práce. Je výhodné, ak proces integrácie týchto žiakov medzi bežnú populáciu začne už v základnej škole, na ktorej by sa mali žiaci naučiť systém nápravných postupov, kompenzačných postupov a pomôcok; rešpektovanie týchto postupov, pravidiel, ich tvorivá aplikácia na ďalšie úlohy, s ktorými sa žiak stretá mu napomôžu zvládnuť aj úlohy, odborné učivo na strednej škole.

13.2 Vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia určujeme pomocou záväznej smernice MŠSR prostredníctvom aspoň troch merateľných ukazovateľov – podmienkou je splniť minimálne tri z nasledujúcich kritérií súčasne:

1. žiak pochádza z rodiny, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
2. aspoň jeden zákonný zástupca žiaka (rodič) je dlhodobo nezamestnaný,
3. najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
4. neštandardné bytové a hygienické podmienky rodiny,
5. vyučovací jazyk školy je iný, než jazyk, ktorým hovorí dieťa doma.

V našich podmienkach ide predovšetkým o problémy s rómskym etnikom, so snahami o ich integráciu do občianskeho a profesionálneho života. Hľadajú sa metódy na zníženie negatívneho dopadu dysfunkčných sociálnych podmienok na osobnostný, vzdelávací a profesionálny vývin rómskych detí a mládeže, pokusy o zamedzenie ďalšieho prehĺbovania sociálnej exklúzie tohto etnika s hrozivými následkami, a to so stupňovaním negatívneho stavu vo všetkých aspektoch ich života (chudoba, nevzdelanosť, nezamestnanosť, sociálna patológia, zlý zdravotný stav).

Častá neúspešnosť rómskych žiakov v bežnom systéme vzdelávania je tiež dôsledkom sociálne nerozvinutého/znevýhodneného prostredia, ktoré nedostatočne stimuluje a nevytvára podmienky pre rozvoj takých vlastností a schopností, ktoré by ich motivovali k výkonu, pestovali záujem vzdelávať sa, pracovať a byť úspešní. U rómskych žiakov absentuje domáca príprava na vyučovanie, rodičia sa nezaujímajú o vzdelávanie svojich detí. Vo vyšších ročníkoch základnej školy vzniká priepastný rozdiel v školskej výkonnosti medzi nimi a nerómskymi žiakmi, v dôsledku čoho sa rómski žiaci radšej škole vyhýbajú, aby neboli priamo konfrontovaní so svojim zlyhaním.

Veľkým handicapom je tiež nedostatočné ovládanie vyučovacieho jazyka, v dôsledku čoho navštevuje mnoho rómskych žiakov špeciálne školy pre mentálne postihnutých, hoci ich intelektový potenciál často dáva predpoklady zvládnuť bežnú školu.

Problémy rómskych žiakov súvisiace s ich školskou podvýkonnosťou, negatívnym postojom ku vzdelávaniu možno zhrnúť:

- nízka socio-kultúrna a vzdelanostná úroveň rodín rómskych žiakov, málokedy majú rodičia vyššie vzdelanie ako základné, častá nezamestnanosť rodičov, sociálne dávky často ako jediný zdroj obživy, chudoba, deti často nemajú uspokojené základné životné potreby (strava, oblečenie), veľmi nízky hygienický štandard rodín, často chýba osvojenie základných hygienických návykov;
- rozpor medzi hodnotovým systémom v rodinách a hodnotami prezentovanými školou, hodnotová nekompatibilita s majoritnou spoločnosťou – neschopnosť prispôbiť sa školským požiadavkám, nevzdelanosť rodičov a nezáujem o vzdelávanie/kvalifikáciu svojich detí, negatívny postoj ku vzdelávaniu ako vzor pre ich deti, nespolupracujú so

školou, školská neúspešnosť rómskych žiakov až zlyhanie, výchovná neovláditeľnosť rómskych žiakov v škole („ťažko vychovateľní“), záporný postoj žiakov ku škole, ku vzdelávaniu, záškoláctvo, absentérstvo ako dôsledok;

- v dôsledku hodnotovej špecifičnosti Rómov s dôrazom na aktuálne uspokojovanie svojich biologických potrieb, bez schopnosti plánovať, zvyčajne zostávajú nekvalifikovaní a veľmi ťažko uplatnitelní na trhu práce; dochádza k medzigeneračnému transferu ich životného štýlu spojeného s negatívnym postojom ku vzdelávaniu a k práci a k stupňovaniu ich sociálnej exklúzie.

V dôsledku uvedeného väčšina rómskych žiakov po absolvovaní povinnej školskej dochádzky končí svoje „celoživotné“ vzdelávanie a len s malou pravdepodobnosťou dosiahne odbornú kvalifikáciu na výkon povolania, čo predstavuje vysoké riziko nenájsť uplatnenie na trhu práce. V dospelom veku sa z nich stávajú nekvalifikovaní pracovníci s možnosťou vykonávať len pomocnú nekvalifikovanú a slabo platenú prácu, bez schopnosti ďalej sa vzdelávať, adaptovať sa na meniace/stupňujúce sa nároky trhu práce. Tvoria vlastne základ pre „tvrdé jadro“ dlhodobo nezamestnaných u nás.

Integrácia Rómov do spoločnosti predstavuje vážny spoločenský problém v mnohých krajinách, nielen na Slovensku, riešenie sa hľadá už stáročia. Jedným z inovatívnych návrhov riešenia nízkej vzdelanostnej úrovne Rómov je návrh Košického samosprávneho kraja zriaďovať pre nich internátne učilišťa, ktoré by suplovali nedostatočné rodinné prostredie. Tieto zariadenia by mali viacero úloh – jednou z hlavných úloh bude doplniť mladým Rómom základné vzdelanie a umožniť im stredoškolskú odbornú prípravu. Z ďalších cieľov možno spomenúť ambiciózne výchovné ciele: zabezpečiť celodennú výchovu, vytvoriť podmienky pre všestranný osobnostný rozvoj, rozvoj záujmov (záujmové krúžky, šport, umenie), zamedziť absencii v škole a fluktuácii zo školy, eliminovať vznik sociálno-patologických javov ap. Súčasťou výchovy mimo vyučovania budú krúžky a kluby zamerané na rozvoj osobnosti a sociálnych vzťahov.

Žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia je vhodné integrovať do SŠ, pokiaľ sú fyzicky a psychicky spôsobilí na výkon povolania nadväzujúcich na príslušné učebné odbory. Vzdelávacie programy žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia musia byť koncipované širšie – aj výchovne, nakoľko musia zahŕňať aj hodnotovú reorientáciu, získavanie žiakov pre alternatívny životný štýl, aktivizáciu žiakov, ich motiváciu, pestovanie pozitívneho vzťahu ku vzdelávaniu, k práci, povolaniu, rozvíjanie profesijných záujmov.

Na záver treba u tejto skupiny žiakov osobitne zdôrazniť význam cielenej prevencie pred vznikom sociálno-patologických javov (agresivita, kriminalita, drogové závislosti), nakoľko žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia sú sociálnou patológiou zvýšene ohrození.

Podmienkou efektívnej integrácie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia do bežných stredných škôl je dostatočný špeciálno-pedagogický a psychologický servis (školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca, školský psychológ), dopĺňujúca odborná príprava učiteľov školy a úprava organizácie vzdelávania a odbornej prípravy. Strednej škole s integrovanými žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia sa odporúča zabezpečiť intenzívnu spoluprácu so špecializovanými odbornými pracoviskami (špeciálno-pedagogická poradňa, pedagogicko-psychologická poradňa), tiež s občianskymi združeniami (pre rómsku komunitu, starostlivosť o azyľantov ap.), so zamestnávateľmi v regióne.

13.3 Vzdelávanie mimoriadne nadaných žiakov

Výchova a vzdelávanie mimoriadne nadaných žiakov patrí vo všeobecnosti za veľmi efektívne, žiaduce, a to tak zo spoločenského, individuálneho ľudského hľadiska, ako aj z hľadiska ekonomického, návratnosti investovaného času a finančných prostriedkov. Osobitne v odbornom vzdelávaní a príprave je žiaduce podchytiť nadaných žiakov a systematicky s nimi pracovať. Pritom nemusí ísť len o podporu mimoriadne intelektovo nadaných žiakov, ale aj žiakov nadaných manuálne, remeselne, prakticky, ktorí vynikajú svojimi vedomosťami, zručnosťami, záujmom, kreativitou, výsledkami práce a zaslúžia si výnimočnú pedagogicko-psychologickú starostlivosť pri rozvíjaní svojho špecifického nadania.

Bolo by spoločensky prospešné, ak by sa aj o učebné odbory uchádzali nadaní žiaci so záujmom o manuálne, remeselné povolania. Prichádzala by do úvahy ich integrácia do bežných stredných škôl, absolvovanie odboru v skrátenom čase s možnosťou ďalšieho vzdelávania v nadväznom študijnom odbore, prípadne podnikanie v príslušnej oblasti. Okrem zaujímavých výsledkov, ktoré by sa dosiahli v príslušnom povolaní by bolo vhodné angažovať výnimočne nadaných ľudí aj do pedagogického procesu, do odborného vzdelávania a prípravy ďalších mladých ľudí pre príslušné manuálne/remeselné povolania.

Na druhej strane môžu mať mimoriadne nadaní žiaci množstvo problémov pri zvládaní štúdia, či pri nadväzovaní sociálnych vzťahov. Zatiaľ čo v činnostiach, pre ktoré majú mimoriadne nadanie alebo o ktoré majú vysoký záujem, dosahujú vynikajúce výsledky, môžu dosahovať v iných oblastiach priemerné alebo podpriemerné výsledky. Príčinou môže byť napríklad skutočnosť, že sa nevedia efektívne učiť, podceňujú precvičovanie a opakovanie učiva, preferujú vlastné tempo a spôsob učenia, zatiaľ čo spoločné tempo a frontálny spôsob výučby ich spomaľuje a demotivuje. Mimoriadne nadaní žiaci sa často prejavujú ako výrazné osobnosti, čo však môže mať svoje negatíva, hlavne v oblasti sociálnej komunikácie. Môžu mať tiež problémy v sebahodnotení, v ponímaní seba samého, sú často citliví na hodnotenie inými, ťažko nadväzujú kontakty s druhými ľuďmi.

Títo žiaci nebývajú často pozitívne prijímaní svojím okolím – a to tak spolužiakmi, ako aj učiteľmi. Konflikty s učiteľmi môžu vzniknúť napríklad preto, že žiak nepovažuje niektoré predmety za dôležité, tiež preto, že svojimi vedomosťami a zručnosťami a neustálym záujmom o obsah výučby prevyšuje učiteľa alebo narúša vyučovanie. Problémy v komunikácii so spolužiakmi môžu prerásť do šikanovania nadaného žiaka – alebo na druhej strane môže dôjsť k prispôsobeniu sa skupinovému normám a k zníženiu výkonnosti a ďalšieho rozvoja žiaka.

Preto je veľmi dôležité zistiť, v čom žiak vyniká, ale aj aké má nedostatky a problémy a prispôbiť tomu svoju prácu s ním. Rovnako je dôležité, aby škola poznala vývoj žiaka už na základnej škole, doterajšiu pedagogicko-psychologickú prácu s ním, jeho anamnézu, vrátane rodinnej anamnézy. Významná je spolupráca všetkých učiteľov, ktorí mimoriadne nadaného žiaka učia, tiež spolupráca s rodičmi žiaka, so psychológom, výchovným poradcom, špeciálnym pedagógom, prípadne spolupráca so špecializovanými odbornými pracoviskami (poradňou, výskumným pracoviskom, vysokou školou).

Vo výučbe týchto žiakov je vhodné využívať náročnejšie metódy a postupy, problémové a projektové vyučovanie, dištančné e-vzdelávanie, samoštúdium, intenzívne využívanie IKT. Aj mimoriadne nadaných žiakov treba vhodne zapájať do skupinovej výučby, do tímovej spolupráce (buď v roli vedúceho, alebo radového člena), čím sa rozvíja ich socializácia, tolerantnosť, adaptabilita, schopnosť kooperovať, včleňovať sa do pracovného kolektívu.

Škola môže umožniť mimoriadne nadaným žiakom výučbu niektorých špeciálnych predmetov, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho plánu. V rámci individuálneho vzdelávacieho plánu môže riaditeľ upraviť aj organizáciu vzdelávania a odbornej prípravy mimoriadne nadaného žiaka napríklad skrátením jej dĺžky, prípadne kombináciou obsahu vzdelávania viacerých odborov.

13.4 Osobitný spôsob vzdelávania podľa Individuálneho učebného plánu

V súlade so Zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“), v zmysle § 23 písmena f, § 26 a § 57 o komisionálnej skúške určujeme podmienky osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky formou individuálneho učebného plánu (ďalej len IUP):

Podmienky povolenia štúdia podľa IUP

1. Žiadosť zákonného zástupcu žiaka alebo žiadosť plnoletého žiaka predložená riaditeľovi školy.
2. Dôvody na povolenie – žiaci s mimoriadnym nadaním (športovým, alebo umeleckým), závažné dôvody (tehotenstvo, materstvo, zdravotné dôvody), iné vážne dôvody.

V prípade záujmu žiaka študovať podľa IUP počas maturitného ročníka, žiak musí zvážiť náročnosť takejto formy štúdia a dodržať všetky termíny, ktoré sa vzťahujú na vykonanie jednotlivých častí maturitnej skúšky. Schválenie IUP žiaka nie je dôvodom na zmenu termínu ktorejkoľvek časti maturitnej skúšky žiakovi.

Žiadosť o povolenie štúdia

V žiadosti o povolenie osobitného spôsobu školskej dochádzky žiadateľ uvedie meno, priezvisko a bydlisko žiaka, dôvod žiadosti o IUP, obdobie, v ktorom žiada o IUP, potvrdenie športového klubu o aktívnej činnosti, s harmonogramom tréningov, sústredení a súťaží na dané obdobie, alebo potvrdenie inštitúcie, ktorá zastrešuje umeleckú činnosť žiaka s harmonogramom prípravy a súťaží, v prípade zdravotných problémov vyjadrenie lekára o dôvodoch a potrebe žiaka študovať podľa IUP.

Podmienky a organizácia vzdelávania podľa IUP

Súčasne s povolením vzdelávania podľa individuálneho učebného plánu dohodne riaditeľ školy so zákonným zástupcom žiaka alebo s plnoletým žiakom podmienky a organizáciu vzdelávania podľa individuálneho učebného plánu, ktoré musia byť v súlade so schváleným školským vzdelávacím programom a sú záväzné pre obe strany.

Individuálny učebný plán vypracuje triedny učiteľ v spolupráci s pedagogickými zamestnancami. Individuálny učebný plán schvaľuje riaditeľ školy. Pre žiaka študujúceho podľa individuálneho učebného plánu je platný školský vzdelávací program schválený pre daný školský rok. Koordinátorom štúdia je triedny učiteľ. Rozhodnutie riaditeľa o IUP je založené v osobnom spise žiaka. V prípade splnenia konkrétnych požiadaviek z jednotlivých vyučovacích predmetov potrebných ku klasifikácii žiaka s IUP môže byť žiak na konci klasifikačného obdobia riadne klasifikovaný. V prípade, že žiak z niektorého predmetu dohodnuté požiadavky nesplní, klasifikuje sa za každý polrok na základe výsledkov komisionálnej skúšky z daných predmetov.

Na vysvedčení žiaka v časti „Doložka“ sa uvedie: „Žiak študoval podľa individuálneho učebného plánu.“